UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE, FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ

Zobrazování protestů v Tibetu 2008 na stránkách deníku China Daily

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Zuzana Košková

Praha 2012

vedoucí práce: Mgr. Nicolas Maslowski, DEA, Ph.D.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně s použitím literatury a pramenů uvedených v bibliografii.

……..

V Praze 17. května 2012

Poděkování

Děkuji zejména Mgr. Nicolasi Maslowskému, DEA, Ph.D. za odborné vedení práce, cenné rady a věcné připomínky.

Obsah

1 ÚVOD 3
2 MEDIÁLNÍ PRODUKCE V KONTEXTU NEDEMOKRATICKÉHO SYSTÉMU 5
2.1 JE ČÍNA TOTALITNÍ STÁT? 5
2.2 VLIV EKONOMICKÝCH REFOREM NA PROMĚNU MÉDIÍ V ČÍNĚ 7
2.3 KONTROLA OBSAHU MÉDIÍ 8
2.3.1 Cenzura 8
3 ANALÝZA DENÍKU CHINA DAILY: PROTIČÍNSKÉ DEMONSTRACE V TIBETU 2008 20
3.1 ÚVOD DO PROBLEMATIKY: PROČ JE OTÁZKA SAMOSTATNOSTI TIBETU PRO ČÍNU TAK PALČIVÁ? 21
3.2 METODY VÝZKUMU 23
3.3 POSTUP 24
3.3.1 Vytvoření hypotéz 24
3.3.2 Základní soubor a kódovací jednotka 25
3.4 ANALÝZA 28
3.4.1 Rubriky 29
3.4.2 Agenturní články 30
3.4.3 Kategorie 1: Popis událostí, vlastní interpretace a hodnocení 32
3.4.4 Kategorie 2: Legitimita přítomnosti Číny v Tibetu 35
3.4.5 Kategorie 3: Reakce 40
3.4.6 Kategogie 4: Národ 44
3.4.7 Kategorie 5: Olympijské hry 45
4 ZÁVĚR 47
LITERATURA 50
PŘÍLOHY 54

1 Úvod

Bakalářská práce s názvem *Zobrazování protestů v Tibetu 2008 na stránkách deníku China Daily* se zabývá fungováním médií a kontrolou jejich obsahu v nedemokratickém systému, konkrétně v Čínské lidové republice (ČLR).

Čínským masovým médiím nebývá (snad kromě internetu a jeho cenzury) v našich zeměpisných šířkách věnována dostatečná pozornost. Je snad Čína pro Středoevropany stále ještě příliš vzdálenou realitou, kterou není potřeba se zabývat? To zřejmě už není ta pravá příčina nezájmu o čínská média. Česká sinologická věda se tradičně orientuje více na lingvistiku a literaturu, než na současná politická a sociologická témata, která čelí problému nedostatku nezávislých informačních zdrojů, protože některé informace se čínská vláda snaží úzkostlivě tajit, a to nejen před vnějším světem, ale i před čínskou veřejností.

V nedemokratickém systému média slouží jako nástroj propagandy, který pomáhá udržet režim u moci. Naproti tomu v režimu demokratickém mají média upozorňovat na to, když je někde demokracie ohrožována a umožňovat svobodný a kritický přístup k informacím, který je mimo jiné podmínkou kapitalistického trhu a rozvoje vůbec.

Toto přesvědčení (o nutném propojení demokracie, svobodných médií a ekonomického růstu), na kterém stojí naše západní kultura, do jisté míry zpochybňuje systém v současné Číně, který úspěšně kombinuje sílu trhu a moc státu. Čína nás od konce 70. let nepřestává překvapovat svým rychlým rozvojem v prostředí, které však zdaleka demokratické nepřipomíná a my jsme svědky toho, že výrazný ekonomický růst je možný i v nedemokratickém systému. Proto má smysl věnovat situaci v Čínské lidové republice, která posiluje své postavení globální velmoci a stupňuje vliv na západní společnost, pozornost.

Média v Číně neslouží občanům jako „hlídací pes“, který upozorňuje na nekalé praktiky režimu. Naopak, i přes částečnou komercializaci a orientaci na zisk, jsou média stále loajální straně a vládě a slouží k zajištění podpory obyvatel a stability systému. Jak toho v Číně dosáhli? Odpověď na tuto otázku zdá se být jednoduchá - skrze efektivní kontrolu médií a jejich obsahu. A právě toto je téma, kterému se práce bude věnovat podrobněji.

První, teoretická část práce, si klade za cíl popsat mediální prostředí v ČLR a způsoby kontroly obsahu médií s oporou v sekundární literatuře a dalších sekundárních zdrojích a prostřednictví tohoto popisu připravit platformu pro druhou, praktickou část.

Praktická část se snaží problematiku nezávislých médií ilustrovat na konkrétním případě a najít důkazy pro tvrzení z části teoretické. K tomu bylo vybráno téma protičínských demonstrací v Tibetu 2008 na stránkách deníku China Daily a jejich analýza protože tzv. „tibetská otázka“ je téma, které je v Číně velmi citlivé, jak bude vysvětleno v úvodu druhé části a o kterém se můžeme vcelku snadno domnívat, že je předmětem přísné kontroly a podléhá úpravám a politickým interpretacím.

Pro přepis čínských termínů je v práci používán koncept čínské hláskové abecedy *pinjin*.

2 Mediální produkce v kontextu nedemokratického systému

V demokratickém systému média ideálně fungují jako tzv. „hlídací pes demokracie“, který má upozorňovat na zneužívání politické moci úředníky, kteří se za zákona musí za své činy odpovídat svým voličům. To, že média tuto roli dost často neplní a jsou poplatná různým tlakům (ať už ekonomickým či politickým), je předmětem ostré kritiky, kterou média v celém demokratickém světě sklízejí jak od svých (mediálních) rivalů, tak od veřejnosti, politiků a inteligence[1]. Nicméně právě fakt, že je tato kritika vůbec možná, je výsadou demokratické společnosti a odlišuje ji od společnosti nedemokratické. V režimu nedemokratickém mají média opačnou roli. Také by se zde dala použít metafora „hlídacího psa", ale tento hlídací pes střeží a chrání nastolený režim skrze snahu formovat veřejného mínění.[2]

2.1 Je Čína totalitní stát?

Když se mluví o Čínské lidové republice, stále se velmi často používá přívlastek *totalitní*, to ale není přesné označení.

Slovník soudobé politiky a mezinárodních vztahů charakterizuje **totalitarismus** jako

„*…opak demokracie*, jehož *… základním cílem je úplná (totální) kontrola společnosti, odstranění všech rozdílů mezi politickou společností (státem) a občanskou společností. Proto vychází z priority státu, odmítá nestátní politické aktivity, podřízení státu právu a za jeden z hlavních úkolů státu považuje indoktrinaci celé společnosti v souladu s vládnoucí ideologií. Vyznačuje se vládou jednotlivce či úzké skupiny, systémem jedné strany, odmítnutím dělby moci v soustavě státních orgánů, instrumentálním pojetím práva, neexistencí nebo formálním traktováním práv a svobod občanů, pojetím ústavy jako politického dokumentu (fasáda).* (Kroupa 2010, p. 96)

Totalitní režim si nárokuje totální kontrolu nad životem celé společnosti a vstupuje tak i do života jedince. Rozhoduje například také o tom, kde bude bydlet, pracovat, studovat (zda vůbec) apod. Vyžaduje aktivní souhlas a vyjádření podpory od svých občanů a nepřipouští žádnou opozici. Juan J. Linz charakterizuje totalitní systémy následovně: 1)

[1] Výrazným kritikem v této oblasti je například Noam Chomsky, který ve své knize *Media Control* popisuje propagandistické rysy médií v americké společnosti (Chomsky 2002).

[2] O vlivu masových médií na utváření veřejného mínění toho bylo napsáno mnoho a názory na vliv médií na společnost od 20. let minulého století prodělaly několik výrazných změn. Od přesvědčení, že média mají neomezenou moc (ve 20. letech), přes zklamání z jejich účinku (30. – 60. léta) k představě o dlouhodobém účinku médií na společnost (od 70. let). Dnes se vědci přiklánějí k tzv. modelu „dohodnutého vlivu“ masových médií a zaměřují se na zkoumání mediálních obsahů, publika a nastolování témat (tzv. „agenda setting“). Vycházejí tak z předpokladu, že média tím, že nastolují určitá témata, konstruují sociální realitu. Nicméně důležitou roli hraje také publikum, které nepřijímá vše a vytváří si svůj vlastní pohled (McQuail 1999, 359-364).

Mají jedno monistické centrum moci - jakýkoliv pluralismus odvozuje legitimitu z tohoto centra 2) Centrální je propracovaná ideologie, se kterou se vládnoucí skupina, nebo vůdce identifikuje a kterou používá jako základ pro svou politiku. Víra v cokoliv jiného, než v danou ideologii, je nepřípustná a nezůstane nepotrestána. 3) Obyvatelé jsou vyzývání a povzbuzováni k aktivnímu podílení se na politických a sociálních úkolech. K dalším charakteristikám patří např. napjaté vztahy mezi inteligencí/umělci a politickými autoritami; konflikty mezi náboženstvím a politikou; propaganda, důraz na vzdělání (v duchu ideologie); donucovací prostředky a teror; masové členství ve straně (Linz 2000, p. 70-71).

Jak již bylo řečeno, Čína se v současnosti otevírá světu a zaujímá silné postavení na mezinárodním poli. Politická a společenská situace uvnitř samotné země prodělává také vývoj a to nás nutí přehodnotit náš soud o Číně jako totalitním režimu. Dnes ji spíše považujeme za režim *autoritářský*.

Podle slovníku je **autoritarismus**

… rovněž nedemokratický politický systém. Podle J. J. Linze se odlišuje od totalitarianismu omezeným pluralismem (což však nevylučuje existenci jediné politické strany), umožňujícím např. samostatnou činnost církví či soukromého sektoru v ekonomice, neexistencí oficiální ideologie, nevyužíváním intenzivní politické mobilizace (s výjimkou určitých fází vývoje) a moc vykonávaná vůdcem, případně úzkou skupinou osob, má nepříliš jasně, avšak zjistitelně definované hranice (Kroupa 2010, p. 6).

Na politické úrovni je v Číně pluralismus vskutku stále ještě velmi omezený. Sice formálně existují i další „*tzv. demokratické parlamentní strany, jako např. Čínská demokratická liga či Revoluční výbor Kuomintangu, sdružené v rámci Čínského lidového politického poradního shromáždění (ČLPPS)*, ty jsou ale *podřízeny vedoucí úloze KS Číny. Opoziční politické strany v zemi legálně v podstatě neexistují.*“[3] Čína má vlastní ústavu, zákony a právní systém, i když otázkou zůstává, do jaké míry se těmito zákony řídí a naplňuje je. Jako zásadní se pro proměnu systému ale jeví reformy Deng Xiaopinga (1978), které otevřely čínský hospodářský trh a postupně tak liberalizovaly i jiné oblasti. Umožnily částečný pluralismus na ekonomické úrovni, který je tak hlavní argument pro přehodnocení vnímání systému v ČLR jako totalitního.

[3] Zastupitelský úřad v Pekingu (2011, April 1). Souhrnná teritoriální informace Čína. *BusinessInfo.cz*: *Oficiální portál pro podnikání a export*. Retrieved May 14, 2012, from http://www.eifzvip.cz/dokumenty/infomat-cina.pdf

2.2 Vliv ekonomických reforem na proměnu médií v Číně

Ekonomické reformy měly svůj pozvolný vliv i na média. Doris Fisher tvrdí, že mocenské elity vytvořily z médií výnosné podnikání, zatímco stále manipulují s jejich obsahem, aby udržely politický status *quo* (2009, p. 183). Nyní se podíváme na změny, které se od konce 80. let v souvislosti s ekonomickými reformami promítly do čínských médií.

První výraznou změnou je **kvantita** masových médií v Číně. Od roku 1978 se desetkrát zvýšil počet vycházejících novin, stejně tak stouplo i množství televizních a radiových programů (Fisher 2009, p. 179). V současné době vychází v Číně velké množství deníků, z nichž ty nejdůležitější vychází v Pekingu. Nejznámější a hlavní celonárodní deník je „People´s Daily" (*Renmin Ribao* 人民日报), který se zabývá zejména domácí politickou scénou (Mirsky 2008, p. 156). Mezi další významné patří například „Worker´s daily" (*Gongren ribao* 工人日报). Deník China Daily, který bude předmětem analýzy v praktické části práce, je považován v současné době za nejdůležitější anglicky psaný deník vycházející v ČLR (tamtéž).

Další změna se odehrála v samotné **funkci** čínských médií. Původně byla hlavním cílem médií v Číně propaganda. Média byla zdarma a volně distribuována na veřejných místech. Zprávám nebylo možné uniknout ani díky všudypřítomnému rozhlasu. Strana a vláda vydávala a organizovala veškerá média sama a měla tak nad nimi absolutní kontrolu. Postupně byly ale i do mediálních struktur zapojeny principy trhu[4] a média byla částečně uvolněna z přímého dohledu strany, v důsledku čehož se nadále musely vyvíjet **metody kontroly** nad obsahem médií.

Od poloviny 80. let 20. století dochází k další změně, kdy vláda svěřuje média do rukou svým lokálním úřadům (úřady vlády a strany v provinciích a okresech), které si budují vlastní vydavatelství. Média se měla stát **výdělečnými podniky**, nicméně finanční podpora státu nadále pokračovala a média musela zveřejňovat propagandu a obsah diktovaný státem.

V druhé polovině 90. let dochází ke strukturální změně, kdy jsou média sdružována do konglomerátů (*jituan* 集团), které za účelem zvyšování zisků z mediální produkce spojují mediální produkty zaměřené na odlišné cílové skupiny a oddělují zpravodajství od dalších obchodních aktivit jako je reklama a distribuce. Postupně se zvyšuje poměr obsahu

[4] Prvním krokem k částečné komercializaci médií bylo povolení uveřejňovat reklamy (Goldkorn 2006).

přímo produkovaného externími agenty. Dochází také k mohutnému rozvoji zábavní funkce médií a reklamy, ale produkce zpravodajství zůstává v režii státem vlastněné společnosti.

Vnější pozorovatelé sice očekávali, že obsahovou komercializaci bude následovat i obsahová liberalizace, ale čínská vláda se rozhodla nadále kontrolovat obsah a ubíjet jakoukoliv opozici. Roku 2005 byly za tímto účelem zavedeny nové předpisy upravující administrativní dohled. Komercionalizace médií tedy vedla k omezení propagandy, ale nikoliv ke kritickému žurnalismu bez státní kontroly (Fisher 2009, p. 183).

Důležitým rysem médií v Číně je tedy striktně oddělená zábavní a zpravodajská funkce. Zatímco v oblasti zábavy mají média relativní volnost (v mezích pravidel), tak ve zpravodajství většinou závisí na vládní tiskové agentuře. Agentura Nová Čína (*Xinhua* 新化), která je od svého založení v roce 1931 úzce propojena s KS Číny, protože původně sloužila jako informační leták KS Číny (Mirsky 2008, p. 155), je největší tiskovou agenturou v ČLR, sídlí v Pekingu a má kanceláře ve všech čínských provinciích a po celém světě.

2.3 Kontrola obsahu médií

Bývalý čínský novinář He Qinglian ve své knize *The Fog of Censorship* (2008, p. 36) říká, že Čína a Severní Korea jsou jedny z mála zemí na světě, které stále dokážou skrze kontrolu médií a propagandu sjednocovat veřejné mínění. My se nyní podíváme na nástroje, které jsou ke kontrole médií v Číně používány.

2.3.1 Cenzura

Mocným nástrojem kontroly obsahu médií v nedemokratickém systému je cenzura. Slovník mediální komunikace (Reiffová 2004, p. 26) ji definuje (v užším pojetí) jako *„státní dohled nad šířením mediálních obsahů (tištěných médií, filmu, divadla, rozhlasu a televize)“* jenž je charakteristický *„násilným zasahováním do práv autorů a vydavatelů“*.

Všechny systémy cenzury vycházejí z předpokladu, že média do jisté míry formují veřejné mínění (Jirák & Köpplová 2007, p. 156) a proto je nezbytné je kontrolovat. Pro mediální prostředí v Číně je charakteristická cenzura v socialistickém slova smyslu, tedy zcela legální nástroj, který chrání „pravdu“ - pravdu třídního vidění světa (Reiffová 2004, p. 26-30). Lenin řekl, že *v socialistické zemi by tisk měl být kontrolován* (Luo 2005, p. 479) a v Číně se tím řídí. Charakteristické pro obhajobu cenzury (zejména v totalitních společnostech) je argument její obranné funkce, tedy zajištění bezpečnosti a pořádku ve

společnosti. Obhájci cenzury ji vnímají jako ochránce základních sociálních institucí: rodiny, náboženství a státu, kdežto její kritici jako silný nástroj moci, který ohrožuje dobrý vkus či mravnost. Moderní západní společnosti zastávají ono kritické stanovisko a cenzuru považují za nepřijatelnou, protože omezuje právo lidí na svobodu projevu (Reiffová 2004, p. 26-30).

Organizace cenzury a kontroly médií v ČLR

V Číně je cenzura dobře zabudovaná do vládních struktur. Cenzurou se v praxi zabývají vládní i stranické úřady, přičemž asi nejvyšší moc mají Všeobecná správa tisku a publikační činnosti a Oddělení propagandy KS Číny (Congressional – Executive Commission on China 2006)[5].

Všeobecná správa tisku a publikační činnosti („General Administration of Press and Publication" (GAPP) 新闻出版总署 ***Xinwen Chuban Zong shu***) je vládní agentura, která má z hlediska kontroly mediálních obsahů zásadní funkci. Sleduje, cenzuruje a má právo zakázat jakoukoliv publikaci v Číně. Vydává také licence a každý, kdo chce v Číně publikovat, od ní musí získat povolení a zavázat se k dodržování předpisů (Congressional – Executive Commission on China 2006).

Všechna oddělení propagandy, která pod ní spadají, od těch na vládní úrovni až po provinční, mají specializované *týmy* pro kontrolu jednotlivých typů médií. Čtecí týmy („reading teams") kontrolují tištěná média, poslouchací týmy („listening teams") dohlížejí na vysílání rádia a pozorovací týmy („viewing teams") mají na starosti televizní programy a video nosiče. Do čela každého týmu je jmenován vládní úředník, kterému zpravidla asistuje někdo s letitými zkušenostmi v médiích. Týmům jsou přidělovány konkrétní mediální produkty (publikace/články/programy vysílání), na které pak vypracovávají recenze a posudky. Aby bylo zajištěno, že svou práci vykonávají svědomitě, spadají ještě pod kontrolu oddělení propagandy KS Číny (He 2008, p. 26). Pokud příspěvek projde, dostane se jeho recenze do měsíční zprávy, která putuje všem mediálním organizacím, jež ho mohou převzít. Pokud ale příspěvek neprojde a je objeveno politické pochybení, je o tom spraveno vedení (vysílacího) sdělovacího prostředku, které musí podniknout nezbytné kroky a viníka (nejčastěji tedy autora či editora) potrestat (He 2008, p. 27).

[5] Congressional – Executive Commission on China (2006, April 5). *Agencies responsible for Censorship in China*. Retrieved May 14, 2012, from http://www.cecc.gov/pages/virtualAcad/exp/expcensors.php

Ústřední oddělení propagandy („Central Propaganda Department“ 中共中央宣传部 *Zhonggong Zhongyang Xuanchuan bu*) je obdobou vládních Všeobecné správy tisku a publikační činnosti (GAPP) a Státní správy rádia, filmu a televize (SARFT)[6] na úrovni Komunistické strany Číny. Dohlíží na to, zda vydavatelé nevydávají nic v rozporu s politickým dogmatem strany a instruuje média, aby psala v pozitivním duchu o politice vlády (He 2008, p. 23). Protože ale nemá legislativní funkci a nemůže tedy vydávat zákony, vydává jakási nařízení, kterými se mají mediální organizace řídit (He 2008, p. 31). Pravidelně informuje média a vydavatele o současném „statutu“ jednotlivých témat a určuje tak, co se může v tisku objevit a v jakém rozsahu a co je naopak nežádoucí (Luo 2005, p. 479-481). Má také na starosti tzv. „jednotné zpravodajství“, tedy to, aby média podávala (vybrané) informace o politickém dění v souladu se stanoviskem oddělení propagandy. Tím se má předejít „mediálním omylům“ (He 2008, p. 33). Na veřejnost se tak dostanou jen pečlivě vybrané informace, v takové verzi, která není „škodlivá pro společnost“ (Hassid 2008, p. 425). Oddělení propagandy ÚV KS Číny vydává měsíční zprávy, ve kterých kritizuje mediální organizace, které v uplynulém měsíci pochybily, přičemž pokud jsou zmíněny jmenovitě, může to pro ně mít vážné důsledky. Poprvé je to chápáno jako důtka, či první varování, ale pokud je nějaká organizace kritizována opakovaně, je to podle He Qingliana znamení, že brzy dojde k jejímu zrušení (2008, p. 27).

Hlavním cílem cenzury médií je šířit optimismus a vštěpovat lidem důvěru ve stranu a vládu. Dobré zprávy mají v novinách zahrnovat 70% veškerého obsahu (tzv. „*seven to tree ratio*“, tedy podíl 7:3) (Luo 2005, p. 479-481), což vede v krajním případě k tomu, že i když se stane nějaká katastrofa, noviny o ní referují zprávami, jak se situace zlepšuje, jak si lidé navzájem pomáhají a hrdinskými příběhy s dobrým koncem. Zprávy tohoto typu lze pozorovat i na zprávách o nepokojích v Tibetu 2008 v deníku China Daily.

Kromě domácích zpráv je oko cenzury zaměřeno na zpravodajství a informace přicházející ze zahraničí. Zejména v souvislosti s rozšířením internetu již není možné držet Čínu zcela uzavřenou v informační bublině od zbytku světa. Vláda si proto u některých citlivých témat osvojila taktiku šíření „polopravd“, tedy jakéhosi míšení faktů a vlastní interpretace. Tato metoda se zdá být velmi účinná z hlediska šíření propagandy a formování veřejného mínění (He 2008, p. 93) a můžeme ji dokumentovat i na zpravodajském pokrytí nepokojů v Tibetu 2008 oficiálními čínskými médii a deníkem

[6] „The State Administration of Radio, Film and Television“ (国家广播电影电视总局; *Guojia Guangbo Dianying Dianshi Zong ju*) kontroluje obsah televizního vysílání, včetně zahraničního satelitního vysílání a internetu (Congressional – Executive Commission on China 2006).

China Daily. Média o událostech nejen že nemlčela, ale denně přinášela nové informace a vyjádření k situaci v Tibetu a velmi kriticky reagovala na odlišné interpretace přicházející zejména ze západu.

Informační kancelář čínské státní rady („State Council Information Office“ 国务院新闻办公室 *Guowuyuan Xinwen bangongshi*) má za úkol podporovat čínská média v tom, aby propagovala Čínu, její politiku, kulturu a historii v zahraničí (Congressional – Executive Commission on China 2006). Podle serveru *Velká Epocha* působí někteří čínští novináři v zahraničí jako špióni a cílem jejich mise je propaganda Číny a její diplomacie v zahraničí. Dochází prý k nepoměru zastoupení čínských novinářů v cizích zemích vůči zastoupení cizích novinářů v Číně. Například v ČR působí údajně šest akreditovaných čínských novinářů, zatímco Česká republika má v Číně mezi novináři jen dva své zástupce (Kateřinu Procházkovou (ČRo) a Tomáše Etzlera (ČT))[7].

Hlavní celní správa („General Administration for Customs“ 海关总署; *Haiguan Zongshu*) má na starosti zabavování všech materiálů, které by mohly být „škodlivé“, zejména tiskoviny a knihy, které lze koupit v Hongkongu[8] (Congressional – Executive Commission on China 2006).

Administrativní dohled na lokální úrovni

Dalším nástrojem vlády pro kontrolu médií je systém registrace a schvalování nových médií a všech mediálních odbytišť (prodejen). Ty musí být registrovány a schváleny GAPP nebo některou z provinčních kanceláří.[9] V praxi pak dohled nad obsahem médií nese tzv. „odpovědné oddělení“ (*Department in Charge*), které funguje v rámci každé mediální organizace a zároveň spadá pod kontrolu vládní „sponzorské jednotky“ (*Sponsoring Unit*) v dané oblasti, která zodpovídá zejména za to, že to, co budou noviny publikovat, se bude přísně držet stranické linie (He 2008, p. 25). Navíc hlavní editoři většiny významných novin mohou být přímo jmenováni a odvoláni Oddělením

[7] Kájínek, M. (2012, February 22). Čínská vláda má v ČR 6 zpravodajů, česká média v Číně jen 2. *Velká Epocha.* Retrieved May 14, 2012, from http://www.velkaepocha.sk/2012022219167/Cinska-vlada-ma-v-CR-6-zpravodaju-ceska-media-v-Cine-jen-2.html

[8] Hongkong patří spolu s Macaem mezi dvě tzv. „zvláštní administrativní zóny“ ČLR. Hongkong, významné obchodní centrum a přístav, byl od konce opiových válek (1898) po dobu 100 let (tedy až do roku 1997, kdy proběhlo předání) pronajatý Velké Británii. Díky tomuto vývoji se dnes těší zvláštním pravomocem a vysokému stupni autonomie. Jedná se o tzv. systém „jedna země, dva systémy“, aneb systém kapitalistický (prakticky) a socialistický (formálně) (Fairbank 2010, p. 520-1). Z toho důvodu je i postavení médií v Honkongu jiné a těší se větší svobodě.

[9] V současnosti je téměř nemožné získat registrační číslo bez úplatku a s registračními čísly se otevřel nelegální obchod (He 2008, p. 25).

propagandy, či přímo KS Číny, což zaručuje jejich loajalitu k Pekingu spíše než k danému médiu (Hassid 2008, p. 419).

Po zavedení reforem Deng Xiaopinga byla z přímého dohledu KS Číny uvolněna celá třetina médií. Podle He Qingliana dnes můžeme pozorovat rozdíly mezi médii spadajícími přímo pod stranu (například deník *People´s Daily* a zpravodajská agentura *Xinhua*), jejichž vedení je jmenováno Ústředním výborem KS Číny a je tedy politické (He 2008, p. 43), a médii, které jsou formálně na straně nezávislé a jsou většinou i finančně samostatné. Například menší lokální noviny mají výhodu v tom, že nepodléhají tak přísné kontrole jako média celostátní a užívají tak o něco větší svobody (Luo 2005, p. 384-387). Nicméně pravidla pro ně platí stejná.

V každém okrese má agentura Xinhua a deník People´s Daily svého dopisovatele, jenž svými články do jisté míry plní funkci jakéhosi dohledu nad místní správou a lokálními médii. V této souvislosti píše He Qinglian (He 2008, p. 45) o korupci a úplatcích, kterými si místní správa udržuje dobré vztahy s těmito dopisovateli oficiálních médií, a ti se je neostýchají přijímat. Ze vzájemné spolupráce tak profitují obě strany.

Postpublikační kontrola a autocenzura

Protože média se rozrůstají neuvěřitelnou rychlostí, není z kapacitních důvodů možné, aby úředníci kontrolovali vše, co jde do oběhu, ještě před publikací. Z toho důvodu je nyní (od 90. let) hlavní strategií vlády tzv. postpublikační kontrola, která funguje díky daným pravidlům a omezením[10] a trestům pro ty, kdo je poruší. To vyžaduje velkou míru disciplíny a autocenzury od samotných mediálních organizací a autorů (He 2008, p. 27).

Konkrétně od roku 2005, kdy byla přijata pravidla upravující způsob registrace novin („Rules for the Regulation of Newspaper Publishing“), je zavedena čtyřúrovňová kontrola obsahu médií, z toho na třech úrovních probíhá kontrola „postpublikační“ a jen na jedné probíhá předem. Mezi postpublikační kontrolu patří (1) každodenní tzv. kontrolní čtení „control reading“ (*shendu*) ve vydavatelstvích či redakcích, ale také v danweiích[11], které se věnují tisku (*zhuguan danwei*) a ve Všeobecné správě tisku a publikační činnosti (GAPP), (2) pravidelně se posuzuje kvalita novinové publikace a (3) jednou do roka se reviduje činnost novin a administrativní pravidla (Fisher 2009, p. 189-192). Čtvrtou úrovní

[10] Kromě obecných pravidel, jsou vydávány regule v souvislosti s aktuálním domácím či světovým děním. Například v roce 1990 v souvislosti s reakcí na povstání na náměstí Nebeského klidu bylo vyhláškou *„Notice on Strengthening the Management of the Publication of Books Dealing with the Soviet Union and Eastern Europe“* zakázáno publikovat knihy o demokratizačních hnutích ve východní Evropě (Luo 2005, p. 28).

[11] Danweie (*danwei* 单位), jsou jednotky, v kterých je organizována veškerá práce v ČLR.

kontroly jsou podle Fishera školení a kvalifikace zaměstnanců v médiích, které jsou nástroje předpublikační kontroly.

Za hlavní a nejefektivnější nástroj kontroly médií je v současnosti považována autocenzura způsobená nejistotou z důsledků svých činů (např. zveřejnění kritického článku) a vágnosti pravidel, která média obestírají. Tuto vágnost ilustruje Hassid (2008, p. 425) na návrhu zákona o *Odezvách na náhlé události* („Sudden Event Response Law“) z roku 2006, který umožňuje státu pokutovat média za zveřejňování informací o „náhlých událostech“ (mezi něž patří přírodní katastrofy, neštěstí, nehody v oblasti zdraví veřejnosti a incidentů veřejné bezpečnosti) bez předchozí autorizace nebo takovým způsobem, který s sebou „nese vážné důsledky“ a je „škodlivý pro společnost“. Tento režim „nejistoty“ je pro čínskou vládu velmi výhodný, protože není nákladný a umožňuje kontrolovat současně velké množství nezávislých „hráčů“ (Hassid 2008, p. 430).

Autoři jsou neustále vystavováni strachu z prozrazení státního tajemství. Státní tajemství (内部 *neibu*) jsou v Číně definována jako *„záležitosti, které se týkají bezpečnosti a zájmů státu“*[12] a považují se za ně i informace, které jsou v demokratických zemích běžně dostupné široké veřejnosti. Jedná se v podstatě o jakékoliv zprávy, které jsou straně a vládě nepohodlné, mohly by ohrožovat její pověst, či zkrátka z jiného důvodu nechce, aby o nich veřejnost věděla a diskutovala (např. údaje o nezaměstnanosti a chudobě obyvatel, korupci, přírodních katastrofách, pracovních nehodách a mnohé další). Tyto informace tedy nejsou běžně dostupné a lidé se o nich (pokud vůbec) mohou dozvědět pouze ze zahraničních médií (například vysílání rádií či internet), od svých příbuzných a přátel v cizině anebo jsou odkázáni na nejrůznější zvěsti, které mezi sebou nechávají kolovat. Zásadním a nebezpečným rysem těchto *neibu* je, že není zřejmé, která informace může být za státní tajemství označena.[13] Příliš široká a nedefinovaná oblast státních tajemství přivedla už mnoho lidí do vězení, protože prozrazením státního tajemství „ohrožovali národní bezpečnost“ (He 2008, p. 52-53).

Novinářem v Číně

V 90. letech byla Čína na mezinárodním poli za cenzuru kritizována. Reagovala na to tak, že směrnice a nařízení začala šířit výhradně „interně“ (telefonicky nebo na

[12] Internet in China: Review of China´s Internet Regulations and Domestic Legislation. (2001). *International Centre for Human Rights and Democratic Development* Retrieved May 14, 2012, from http://www.ichrdd.ca/english/commdoc/publications/globalization/legislationInternetChinaEng.pdf

[13] Ochranu státních tajemství zajišťuje tzv. ***Kancelář státních tajemství*** („State Secrecy Bureau“ 国家保密局 *Guojia baomi ju*).

schůzkách), takže se neměly dostat na veřejnost. Na pravidelných (týdenních) redakčních radách se pak (v případě novin) probírají nejnovější nařízení a předpisy Ústředního výboru a místních oddělení propagandy (He 2008, p. 29).

He Qinglian (He 2008, p. 29), bývalý novinář v ČLR, shrnuje pokyny a „pravidla“ pro zpravodajství a novináře, tzv. „propaganda disciplines“ 宣传纪律 (*xuanchuan jilü*)[14]:

1. Novináři nesmí publikovat v jiných zahraničních novinách (včetně novin v Hongkongu, Macau a na Taiwanu).
2. Novinové články o důležitých společenských či hospodářských tématech musí být nejprve recenzovány příslušným oddělením a v případě negativního hodnocení nesmí být publikovány.
3. Noviny musí omezovat množství článků o korupci ve straně a spíše se zaměřovat na to, jak se s korupcí (úspěšně) bojuje.
4. Noviny by měly publikovat více článků o zadržování zločinců a méně článků o vraždách. Nesmí prostřednictvím těchto zpráv kritizovat stranu a vládu. Musí vynechat detaily, aby neinspirovaly případné další zločince.
5. Zprávy o katastrofách a neočekávaných masových událostech musí být dopředu recenzovány, aby se předešlo nelibosti veřejnosti. Pokud noviny událost nezvládnou pokrýt, musí čerpat informace od vládních agentur. Údaje o počtu obětí musejí být předem recenzovány.
6. Během „citlivých období“ (jakou jsou výročí povstání apod.) noviny nesmí publikovat žádné příspěvky o politice, ekonomii, nebo sociálních problémech.
7. Noviny musí omezit senzační zprávy o vítězích loterií a užívání si bohatství a obecně se vyhnout tématu rozevírání nůžek mezi bohatými a chudými. Nesmí také informovat o zvyšování platu vládních úředníků.
8. Nakladatelství nesmí vydávat historické knihy, které skrze minulost kritizují současnost.
9. Nakladatelství a noviny nesmí publikovat knihy či pojednání o moderní historii, kde jistí lidé změnili verdikt historie ve svém konkrétním případě. Biografie a vzpomínky čínských vůdců musí být předem recenzovány.

[14] Protože Oddělení propagandy ÚV KS Číny není vládní institucí, ale spadá pod KS Číny, nemůže vydávat „zákony“ či „předpisy“. Proto jsou tato pravidla známa pod názvem „propaganda disciplines“ 宣传纪律 (*xuanchuan jilü*) (He 2008, p. 31). Jedná se tedy o jakési propagandistické směrnice.

10. Nakladatelé musejí být obezřetní při publikaci titulů o národnostních menšinách (zejména Tibeťanech, Ujgurech a huiských muslimech).
11. Organizace nesmí provádět výzkum napříč oblastmi, aby se zamezilo „buržoazním liberálním živlům“ šířit názory mimo svůj region.
12. Je zakázáno publikovat jakékoliv práce, které chválí západní výklad událostí nebo západní hodnoty.
13. V oblasti všeobecné vládní politiky musí média záviset na agentuře Xinhua.

Novinář v ČLR musí mít velmi dobrý politický profil. Pokud poruší pravidla, může být potrestán „dle rozsahu přestupku“. Hrozí mu okamžitá výpověď a záznam „tato osoba není vhodná pro práci v oblasti šíření kultury“ do kádrového profilu, což v praxi znamená, že již nikdy nedostane práci ve svém oboru (He 2008, p. 44). V horším případě může být i uvězněn (He 2008, p. 48). Porušením předpisů a provinění se proti zásadám „politické korektnosti“ může znamenat pro dané médium i odebrání publikační licence (Fisher 2009, p. 189-192). Soustavný tlak vedoucí k autocenzuře je tedy vyvíjen jak na novináře, tak na celé redakce.

I z ekonomického hlediska jsou novináři motivováni držet se stranické linie, protože systém odměn je založen na množství publikovaných příspěvků. Cílem každého novináře spíše je, aby jeho články prošly kontrolním čtením a dostaly se do tisku. Pro investigativní žurnalistiku tedy není v Číně, kde nelze zcela předvídat důsledky svých činů, vhodné prostředí a i když se občas nějaký odvážný novinář najde, naráží na problémy s publikací a také na omezení spojená se získáváním informací. Články či nasbírané dokumenty odhalující korupci, popisující katastrofy či nehody na pracovištích (např. výbuchy v dolech v provinciích Jiangxi a Guangxi při nichž zahynulo velké množství horníků) většinou neprojdou už skrz vlastní redakci. Informace o takových událostech se potom na veřejnost vůbec nedostanou. Pokud novinář zajde příliš daleko, může se lehko stát, že bude jako nepohodlný odstraněn (He 2008, p. 76-83) či jinak umlčen. Není výjimkou, že je proti novinářům použito násilí (He 2008, p. 83-86).

Autocenzura je samozřejmě společná všem médiím v Číně. Netýká se výhradně novinových redakcí. Když autor chce, aby jeho dílo bylo publikováno, nemá jiné východisko, než cenzurovat sám sebe a případně nechat úředníky do jeho díla zasáhnout. V rozhovoru s Olgou Lomovou o potížích s vydáváním knih v Číně a fenoménu autocenzury a úředních zásahů hovoří spisovatel Ma Jian: „*Nejdřív jsem patnáct let*

nesměl publikovat vůbec. Poslední dva roky se mi podařilo vydat dvě knížky, ale ne pod svým jménem. A hlavně jsem musel dovolit, aby upravili můj text. Některé pasáže jsem musel vypustit úplně.“[15]

Cenzura internetu

Výše uvedené platí zejména pro tištěná média, rozhlasové a televizní vysílání. S příchodem internetu, musely čínské oficiální orgány vyvinout nové metody, jak kontrolovat i toto z principu svobodné médium. Ačkoliv kontrola internetu v Číně není hlavním předmětem této práce, myslím, že je vhodné jí zde věnovat prostor, a to z toho důvodu, že internet je asi nejzajímavější a nejčastěji v Číně cenzurované médium.

Odlišnost internetu od ostatních médií spočívá v tom, že umožňuje komukoliv anonymně a zdarma publikovat téměř cokoliv a v reálném čase. Neustále se proměňuje a na rozdíl od většiny ostatních sdělovacích prostředků, které využívají jednosměrný komunikační model, umožňuje rychlou reakci a oboustrannou komunikaci s publikem. To se může zdát jako nepřekonatelný problém pro jakoukoliv kontrolu, nicméně v Číně funguje několika úrovňový systém, který poměrně úspěšně omezuje obsah internetu. Svobodný model internetu popsaný výše tak v Číně v podstatě nefunguje.

Na první úrovni slouží tomuto účelu mohutný firewall (informační hráz), který brání uživatelům v pevninské Číně zobrazovat stránky se „škodlivým obsahem“ umístěné na zahraničních internetových serverech.[16] Čínský firewall funguje podobně jako bezpečnostní brány, které používají soukromé podniky k tomu, aby omezovaly přístup svých zaměstnanců k internetu v pracovní době (Goldsmith & Wu 2008, p. 114). V pevninské Číně nelze zobrazit například zahraniční stránky o lidských právech, náboženské weby apod. (Goldsmith & Wu 2008, p. 117) [17]. Některé zahraniční internetové stránky a servery, jako Youtube, Google, sociální sítě Facebook a Twitter v Číně nefungují vůbec, nebo jen částečně, případně jsou dočasně (v méně politicky klidných obdobích) či místně blokovány. Číňané však využívají čínských alternativ sociálních sítí a dalších moderních výdobytků internetu, které mají velkou popularitu. Například *Weibo*[18] (微薄) je služba mikroblogů a je tedy alternativou Twitteru. Dnes

[15] Lomová, O. (2006). Jestli se nezačneš chovat slušně, zařídím, abys potichu zmizel (rozhovor s Ma Ťienem). *Literární noviny* 17 (4), 15.

[16] Houser, P. (2008). Čínská filtrace Internetu funguje překvapivě dobře. *Lupa.cz*. Retrieved May 12, 2012, from http://www.lupa.cz/clanky/cinska-filtrace-internetu-funguje-prekvapive-dobre/

[17] Ověřit si, zda je ta která stránka v Číně právě blokována umožňuje stránka „The Great Firewall of China“ http://www.greatfirewallofchina.org/

[18] *Weibo*. Retrieved May 14, 2012, from http://www.weibo.com/

má v Číně přes 249 milionu uživatelů[19] a toto číslo stále roste, *Kaixinwang*[20] (开心网) je sociální síť podobná Facebooku a *Tudou*[21] (土豆) je server pro publikování a prohlížení videí a je tedy obdobou Youtube.

Na další úrovni je vnitřní kontrola čínského internetu tzv. „zlatý štít", která spočívá v blokování jakéhokoliv nevhodného obsahu. Do jisté míry je tato funkce automatická a částečně v ní hraje svou roli i lidský faktor. Automaticky jsou blokována některá konkrétní slova nebo slovní spojení, která nelze vyhledávat a příspěvky, které je obsahují, se ani nepodaří publikovat. Jedná se například o termíny jako *falun gong*, nezávislost Taiwanu, lidská práva apod. (Goldsmith & Wu 2008, p. 118-120). Svou roli v kontrole internetu hrají také internetoví cenzoři (tzv. „Big Mamas")[22], kteří působí v týmech v rámci většiny internetových portálů. Mají za úkol rychle odstraňovat politicky citlivé příspěvky a nárazově také kontrolují e-mailové klienty. Pokud se objeví „závadný obsah" na soukromé internetové stránce, úředníci z ministerstva bezpečnosti, kteří mají na starosti internetové záležitosti, kontaktují webmastera a přinutí ho „závadný" příspěvek smazat, případně osobu odpovědnou za závadný obsah „pozvou na čaj", tedy k výslechu (tamtéž).

K ovlivňování veřejného mínění pomáhají tzv. „padesáticentoví komentátoři", kteří jsou placeni za každý prorežimní komentář ve veřejných diskuzních fórech, blozích apod. (tamtéž). Jsou to vesměs mladí lidé s vysokoškolským vzděláním, se znalostmi žurnalistiky a internetu, jejichž hlavním úkolem je podporovat čínský nacionalismus (Goldsmith & Wu 2008, p. 120).

I přes nejrůznější omezení a nově zavedenou nutnost registrace[23] pod pravým jménem v Číně neustále roste počet aktivních bloggerů.[24] O situaci na bloggerské scéně

[19] Procházková, K. (2012, April 25). Čína chystá výměnu premiéra a prezidenta, cenzura internetu přitvrzuje. *Český rozhlas*. Retrieved May 5, 2012, from http://www.rozhlas.cz/zpravy/technika/_zprava/cina-chysta-vymenu-premiera-a-prezidenta-cenzura-internetu-pritvrzuje--1051121

[20] *Kaixingwang*. Retrieved May 5, 2012, from http://www.kaixin001.com/

[21] *Tudou*. Retrieved May 5, 2012, from http://www.tudou.com/

[22] Ng, J. (2010, April 18). Devět způsobů, jakými v Číně cenzurují internet. *Velká Epocha*. Retrieved May 14, 2012, from http://www.velkaepocha.sk/Devet-zpusobu-jakymi-v-Cine-cenzuruji-internet.html

[23] Procházková, K. (2012, Jan 19). Čína zpřísňuje cenzuru internetu, diskutovat mohou lidé jen pod skutečným jménem. *Český rozhlas*. Retrieved May 14, 2012, from http://www.rozhlas.cz/zpravy/technika/_zprava/1005874

[24] Procházková, K. (2012, April 25). Čína chystá výměnu premiéra a prezidenta, cenzura internetu přitvrzuje. *Český rozhlas*. Retrieved May 5, 2012, from

a změně, kterou autorům přinesl internet, mluví v rozhovoru pro Channel New Asia [25] jeden z nejznámějších a nejuznávanějších čínských bloggerů Han Han: *V minulosti, kdy bylo možné publikovat jen v tištěných médiích, docházelo k tomu, že cenzoři článek upravili, vymazali z něj slovo či odstavec. To se na internetu nestane. Smažou příspěvek celý, ale alespoň tak nezasahují do autorovy práce a nezpůsobí, že celý příspěvek vyzní jinak, než autor zamýšlel. Mohou však smazat článek jen z jeho originálního blogu, ale už jen nedostanou z počítačů lidí, kteří si ho přečetli*…. Han Hanův blog je nejsledovanějším blogem v Číně. Říká, že nepíše o kontroverzních a pro vládu citlivých tématech, ale přesto je na jeho blogu smazán, podle vlastních slov, průměrně jeden článek měsíčně, což ilustruje, pod jakým dohledem jsou populární a hojně navštěvované stránky.

Existují ale i způsoby, jak cenzuru internetu v Číně obcházet. Neustále jsou vyvíjeny nové anti-cenzurní programy, které fungují tak, že uživatele v ČLR připojí na servery v zahraničí a z nich se pak šifrovaně připojí na stránky v Číně běžně nedostupné.

Je možné také používat např. jiných (často slangových) označení pro blokované výrazy. Často bývá využíváno tzv. „marťanské písmo“, neboli *huoxingwen* (火星文), které je populární zejména mezi čínskou mládeží. Jde o neformální způsob zápisu nestandartními znaky vycházející z povahy čínských znaků, které mohou být homonymické, homografické a homofonní. V boji proti cenzuře uživatelé nejčastěji používají metodu tzv. *rozřezání znaků*[26] nebo *homofonních znaků*[27] (Pavlík 2011, p. 120).

Cenzura internetu v Číně tedy není dokonalá, ale jak vysvětlují J. Goldsmith a T. Wu v knize „Kdo řídí internet?“, tak ani nemusí být, protože počet uživatelů, kteří se ji snaží obejít je ve srovnání s celkovým počtem uživatelů[28] bezvýznamný (Goldsmith &

---

http://www.rozhlas.cz/zpravy/technika/_zprava/cina-chysta-vymenu-premiera-a-prezidenta-cenzura-internetu-pritvrzuje--1051121

[25] Wei, S. L. (2011, September 20) Conversation with Han Han, Chinese blogger. *World News.* Retrieved May 14, 2012, from http://wn.com/conversation_with_han_han

[26] metoda řezání znaků, neboli *chaizi* 拆字, využívá vlastnosti čínských znaků, které se skládají z jednotlivých prvků, jež mohou ale zároveň stát jako samostatné znaky, nesoucí jiný význam a výslovnost. Například znaky pro termín *lidská práva* 人权 *renquan* se v „marťanském písmu“ mohou zapsat jako 人木又 *ren mu you*. Toto spojení samo osobě nenese žádný význam, ale představíme-li si poslední 2 znaky spojené v jeden, dostaneme význam *lidská práva*.

[27] *Homofonní znaky* jsou znaky, které mají stejnou výslovnost, ale jiným zápis i význam. Znaky tak vedle sebe dávají význam až po jejich přečtení. Například použijeme-li namísto znaku pro knihu *shū* 书 znak pro přesun 输, který se také čte *shū*.

[28] Počet uživatelů Internetu v Číně už v roce 2008 dosáhl 220 milionů a sebral tak prvenství USA (Goldsmith & Wu 2008, p. 124).

Wu 2008, p. 126). Čína přejala internet podobně, jako už v minulosti přejímala technické výdobytky západu a transformovala je pro své potřeby podle konceptu *ti* a *yong* (体用)[29]. Charakteristickým rysem čínského internetu je, že je světem sám pro sebe, je odpoutaný od zbytku světa a zeměpisně ohraničený.

Internet spadá do sektoru dvou ministerstev. O jeho monitoring a filtraci nevhodného obsahu se stará ***Ministerstvo veřejné bezpečnosti*** („Ministry of Public Security“ 公安部 ***Gong´an bu***). ***Ministerstvo průmyslu a informačních technologií*** („Ministry of Industry and Information Technology“ 工业和信息化部 ***Gongye he xinxi huabu***) reguluje čínské telekomunikace, softwarový průmysl a kontroluje všechny, kdo skrze internet šíří jakékoliv informace (Congressional – Executive Commission on China 2006).

[29] *ti* jako „podstata“ má reprezentovat čínské myšlení a *yong* „použít“ reprezentuje využití západní technologie. Tedy převzít pokročilé západní technologie aniž by tedy byla přijímána západní ideologie a myšlení.

3 Analýza deníku China Daily: Protičínské demonstrace v Tibetu 2008

Na čínská média jsem se rozhodla podívat i prakticky, a to proto, abych potvrdila či vyvrátila některé závěry a předpoklady vycházející z teoretického studia mediálního prostředí v ČLR. Ve výzkumu se budu snažit dokázat, že se státní kontrola médií promítá do obsahu konkrétního čínského deníku, a to tak, že se při zobrazování vybraného tématu v ohraničeném časovém úseku vyskytují a opakují určité a jednotné argumentační strategie, které se budu snažit popsat.

Protože jsem však zatím limitována nedostatečnou znalostí čínského jazyka, vybrala jsem si k analýze čínský deník, který je psaný anglicky. **Deník China Daily** vychází v Čínské lidové republice (ČLR), spadá (jako všechna oficiální tištěná média v ČLR) pod vládní a stranickou kontrolu a co se zpravodajství týče, je závislý na národní zpravodajské agentuře *Xinhua* (新化 „Nová Čína"). Pro obsahovou analýzu jsem si tento deník vybrala také proto, že je volně dostupný na internetu a jednotlivé stránky jsou stažitelné ve formátu .pdf. Na stránkách deníku[30] lze také vyhledávat pomocí klíčových slov, což práci usnadňuje. To, že je deník China Daily psán anglicky, znamená také, že je zaměřen na jiný okruh čtenářů, než běžný čínsky vycházející tisk, a to zejména na Číňany žijící v zahraničí, na cizince žijící v Číně či cizince, kteří se o Čínu zajímají v zahraničí. Na základě toho lze také předpokládat, že obsahově se bude od čínsky psaných médií lišit, což by bylo velmi zajímavé sledovat. Tato otázka jde ale nad rámec a možnosti tohoto výzkumu, jak již bylo vysvětleno výše, zejména z jazykových důvodů.

Pro výzkum jsem vybrala konkrétní období a tématiku, kterou budu na vybraném vzorku sledovat. Rozhodla jsem se zkoumat pokrytí protičínských demonstrací v Tibetu na jaře 2008, a to proto, že tzv. „tibetská otázka", nebo-li otázka nezávislosti Tibetu, je v Číně velmi citlivé téma, které (podle všeho) podléhá cenzuře a také proto, že události v Tibetu na jaře 2008 byly vnímány a široce reflektovány po celém světě. K Číně byla tou dobou obrácena pozornost v očekávání Olympijských her v Pekingu a nepokoje v Tibetu vyvolaly široké diskuse v západních médiích, a to nejen o jeho samostatnosti, ale o dodržování lidských práv obecně.

[30] Advanced Search. *China Daily* Retrieved May 8, 2012, from http://search.chinadaily.com.cn/

3.1 Úvod do problematiky: proč je otázka samostatnosti Tibetu pro Čínu tak palčivá?

Otázka nezávislosti Tibetu je pro Čínu velmi citlivá z několika důvodů. **Území** na Tibetské náhorní plošině je dnes spravováno v rámci Čínské lidové republiky. Čínská strana za Tibet považuje oblast Tibetské autonomní oblasti (TAO), která je však asi jen polovinou původního historického území Tibetu (tzv. „Velký Tibet"), které se skládalo z regionů Ü-Tsang, Amdo a Kham. Poslední dvě jmenované byly inkorporovány čínskou správou a jsou nadále spravovány v rámci provincií Sichuan, Qinghai, Yunnan, a Gansu. Původní tibetské obyvatelstvo zde ale stále žije. Na toto území, které je asi jednou čtvrtinou rozlohy celé ČLR, si kladou nárok někteří Tibeťané volající po nezávislosti.

Problematické je také náboženství. Socialistickému režimu obecně jsou jakákoliv náboženství a ideologie jiné, než ta oficiální, nepříjemné a o Číně to platí také, zejména má-li daný náboženský či filosofický směr velké množství stoupenců. To lze ilustrovat například na postupu proti stoupencům náboženského hnutí *Falun Gong*, kteří jsou od té doby, co se jejich počet začal „nebezpečně" rozšiřovat[31], v ČLR pronásledováni. V Tibetu hraje tradičně velkou roli **buddhismus**, který je neodmyslitelně součástí tibetské kultury. Právě buddhističtí mniši jsou velcí odpůrci a kritici režimu. Nejčastěji protestují proti nesvobodě náboženského vyznání a za návrat dalajlamy do Tibetu. Jejich protestní pochody, ale i další formy protestů (v současnosti asi nejvíce tzv. „hořící pochodně"[32]) čínskou vládu při nejmenším znepokojují.

Také z **historického hlediska** je tibetská otázka problematická. Výbojné kmeny *Zangů*[33] způsobovaly Číňanům starosti již od 7. století, kdy došlo k jejich sjednocení a založení silného tibetského království u západních hranic tehdejší Číny. Interpretace některých dalších historických období bývají často sporné. Například 13. století, kdy byl Tibet ve vazalském poměru k mongolské říši, která ovládla i čínský dvůr a založila na něm vlastní dynastii Yuan, nelze považovat jako argument ani pro jednu ze stran sporu, neboť dynastie Yuan nebyla ani čínská ani tibetská a oba „národy" si suverénně podmanila.

[31] k hnutí *Falung Gong* se na konci 90. let hlásilo několik desítek milionů lidí (více než bylo členů strany) včetně mnohých komunistů (Hála 2010, p. 513).

[32] „Hořící pochodně" je termín, který se ujal pro označení individuálních protestů Tibeťanů (mnichů i laiků) proti čínské správě a náboženskému útlaku v Tibetu, který používají jak média, tak organizace na obranu lidských práv. Jedná se o akt sebezapálení se na veřejném místě, který ve velké většině případů vede ke smrti či těžkým zraněním protestujícího. Viz. např. Mikoláš, R. (2012, January 14). Hořící pochodně Tibeťanů se šíří dál. *ČT24 blogy*. Retrieved May 15, 2012, from http://www.ceskatelevize.cz/ct24/blogy/160324-horici-pochodne-tibetanu-se-siri-dal/

[33] *Zang* 臧 je označení pro tibetské kmeny (a dnes Tibet) v čínštině.

Ačkoliv si Čína nárokuje nepřetržitou vládu nad tibetským územím od 13. století, nelze Tibetu upřít „faktickou samostatnost“ (Kolmaš 2004, p. 115-118), kterou získal na počátku 20. století po pádu dynastie Qing (1911) a kterou ukončil až roku 1950 vpád čínské osvobozenecké armády, která Tibet obsadila („osvobodila“) a začlenila do správy Čínské lidové republiky (ČLR). Od roku 1965 má Tibet (jeho západní část) status autonomní oblasti.

V březnu roku 1959 povstal ve Lhase tibetský lid proti čínské správě a zavádění socialistických reforem (znárodňování majetku a pozemků …), na které do té doby feudálně spravovaná země nebyla připravená. Toto povstání, jehož důsledkem byl mimo jiné útěk tibetského budhistického duchovního vůdce 14. dalajlamy Tändzina Gjamccho do exilu v Indii, bylo krvavě potlačeno. Dalajlama se usídlil v Dharamsale, nedaleko čínských hranic, kde žije dodnes. Sídlí tu také tibetská exilová vláda (Ústřední tibetská správa) a sem také většinou směřují první kroky Tibeťanů, kteří se rozhodnou emigrovat.

Výročí **povstání z r. 1959** je dodnes často motivem dalších demonstrací a nepokojů.

V 90. letech, s nástupem Zhang Qinliho do úřadu stranického tajemníka v TAO, čínská politika vůči Tibetu přitvrdila. Skrze reformy a kampaně zaměřené na potlačení tibetského nacionalismu, docházelo k omezování občanských, politických a kulturních práv Tibeťanů. V klášterech a školách byla spuštěna kampaň „vlastenecké výchovy“ a omezeny náboženské svobody. Bylo zakázáno vystavovat portrét dalajlamy, osobám veřejně činným a studentům bylo zakázáno praktikovat buddhistickou víru (Barnett 2009, p. 22). V roce 1999 vláda zapojila tibetské oblasti do celonárodního ekonomického plánu rozvoje západu[34] („Western economic drive“ 西部大开发 *Xibu da kaifa*), v jehož důsledku byla vystupňována těžba přírodních zdrojů a ničení přírody. Na 80% tibetského zemědělského obyvatelstva muselo opustit své domovy a přestěhovat se k hlavním silnicím, nomádi byli přinuceni prodat většinu svého dobytka a usadit se. Na náhorní planinu od té doby proudí velké množství čínských „kolonistů“ z centrální Číny, jejichž počet roste zejména od roku 2005, kdy byla dokončena qinghajsko-tibetská železnice spojující Tibet s centrální Čínou (Richardson 2010, p. 9). V důsledku těchto reforem rostla nespokojenost tibetského obyvatelstva.

V březnu roku 2008 – jen několik málo měsíců před Olympijskými hrami v Pekingu - došlo v Tibetu k jedněm z doposud největších protivládních demonstrací, které

[34] myšleno zde jako rozvoj západu Číny, jež je oproti východní části země značně zaostalý.

byly potlačeny čínskými policejními jednotkami. Tibeťané si 10. března připomínali 49. výročí neúspěšného povstání proti čínské okupaci. Podle Smitha se původně poklidný protest tibetských mnichů zvrhl v pouliční nepokoje poté, co byly obklíčeny některé kláštery, a mnichů se zastala veřejnost. V pátek 14. 3. vypukly násilnosti - docházelo k pálení a rabování. Do Lhasy byly povolány ozbrojené složky, které měly situaci uklidnit (Smith 2010, p. 11-13). Byl zakázán vstup zahraničním novinářům a podle dokumentu organizace Human Rights Watch *„I saw it with my own eyes,"*[35] který je založen na rozhovorech a svědectvích, docházelo v následujících dnech k raziím bytů a masivnímu zatýkání. Ze Lhasy se však zpráva o událostech šířila po celé náhorní plošině, kde v následujícím měsíci probíhaly další protesty různých forem a rozsahů[36].

O událostech v Tibetu na jaře 2008 máme jen nepřesné informace, protože novinářům byl vstup do oblasti zakázán. Zároveň byl čínský postup velmi kritizován v zahraničí, zejména Spojenými státy, což se promítlo i do západních médií, která o protestech obsáhle informovala. V čínském deníku China Daily však měly demonstrace docela jiný obraz.

3.2 Metody výzkumu

Pro sledování pokrytí protičínských demonstrací deníkem China Daily jsem se rozhodla použít kombinaci metod kvantitativní a kvalitativní obsahové analýzy, tedy tzv. „triangulaci" (Trampota & Vojtěchovská 2010, p. 20) a využít tak výhod obou metod - získat kvantitativní data statistické povahy a rozšířit je o kvalitativní analýzu souboru článků.

Cílem výzkumu je (z kvantitativního hlediska) analyzovat články statisticky a kategorizovat je, k čemuž použiji metodu kvantitativní obsahové analýzy, která se používá pro *„systematický a intersubjektivně ověřitelný popis komunikačních obsahů, vycházející z vědeckého podložení otázek"* (Trampota & Vojtěchovská 2010, p. 103). Z kvalitativního úhlu pohledu je cílem výzkumu analýza obsahu článků a témat, o kterých pojednávají a v jakém kontextu. Tomu odpovídá metoda tzv. sémiotické analýzy, jejímž *„cílem je vyložit text s ohledem na kulturní, politické, historické či společenské tradice a okolnosti"* (Trampota & Vojtěchovská 2010, p. 120). Propojením těchto metod cílím podat podrobnou a komplexní analýzu článků o tibetských protestech v deníku China Daily a

[35] Richardson, S. (Ed.), (2010). *I saw it with my own eyes: Abuses by Chinese Security Forces in Tibet, 2008-2010*. New York, NY: Human Rights Watch.

[36] Zajímavé je, že většina protestů v následujícím měsíci se odehrála mimo území TAO (viz. mapa v příloze)

kategorizovat oficiální argumentační strategie deníku, které jak předpokládám, budou prezentovat jediný názor v souladu s oficiálním stanoviskem vlády ČLR.

Ačkoliv veškerá publikace v ČLR spadá pod kontrolu strany a vlády, v jejichž zájmu je, jak píše He Qinglian, spíše o sociálních nepokojích mlčet a veřejnosti je utajovat (2008, p. 52), tyto demonstrace měly značný vliv na média (v našem případě na deník China Daily) a jejich obsah. Demonstranti docílili toho, že média o protestech nemlčela, jak se běžně stává u jiných straně a vládě nepříjemných událostí. Demonstrace byly totiž tak rozsáhlé, že upoutaly pozornost západního tisku a veřejnosti. Vláda k nim zaujala vlastní oficiální stanovisko a čínská média přinášela interpretace událostí v souladu s tímto stanoviskem. Cílem výzkumu je zjistit, jaké argumenty a strategie China Daily při popisu událostí používala, jak reagovala na aktuální dění.

3.3 Postup

Samotnému výzkumu předcházelo pročtení všech článků deníku China Daily v období 14. 3. – 14. 4. 2008, které obsahovaly klíčové slovo *Tibet* a/nebo *dalajlama* (celkem jich bylo 204). Články jsem vyhledávala pomocí funkce „vyhledávání podle klíčových slov“ na internetových stránkách deníku. Do tabulky vytvořené v programu Excel (kódovací knihy) jsem zaznamenávala informace o každém přečteném článku zvlášť. Nejprve údaje potřebné k identifikaci každého článku (datum, strana, autor/zdroj, rubrika[37]) a poté obsah článku v češtině – jde o shrnutí obsahu, které se snaží být věrné struktuře článku i způsobu jeho argumentace. Po přečtení článku jsem ještě změřila jeho délku ve znacích (pomocí nástroje v programu Microsoft Word).

3.3.1 Vytvoření hypotéz

Na základě této četby jsem došla k závěru, že se v daném souboru článků vyskytují jisté výrazné typy argumentace, které se opakují v celém souboru, což bych nyní chtěla potvrdit či vyvrátit. Za hlavní hypotézu tedy můžeme považovat tvrzení, že **články o Tibetu na stránkách deníku China Daily v období protestů na jaře 2008 reflektují argumentační strategii strany a vlády ČLR, což se projevuje na tom, že se na jeho stránkách objevují určité typy argumentů**, které se **opakují**. Konkrétní argumenty jsem

[37] 1.Nation, 2.Top News, 3.Comment, 4.Opinion, 5.China Scene, 6.Business, 7.International, 8.Ostatní

formulovala v rámci následujících hypotéz a sledovala jako samostatné proměnné v každé jednotce měření (tedy článku).

H1: Povstání jsou popisována jako **násilná** a dopředu připravovaná s cílem poškodit jednotu Číny (proměnná „popis událostí“).

H2: Často se objevují **argumenty obhajující čínskou přítomnost v Tibetu**, a to jak argumenty o zlepšení současného stavu země (ekonomická, sociální, politická … situace) a jejích obyvatel (proměnná „růst“), či argumenty historické (proměnná „historie“).

H3: Deník China Daily obhajuje čínský **postup během protestů** v Tibetu (proměnná „legitimita čínského zásahu během protestů“).

H4: Velmi často je **kritizován západ** (politici, instituce a západní média) za svůj postoj k nepokojům a jejich zpravodajskému pokrytí. Články v China Daily se budou **proti odlišným výkladům událostí vymezovat** a budou na ně reagovat (proměnná „reakce na Z a západní média“).

H5: Z organizace je viněn dalajlama, který je skrze články v deníku ostře kritizován (proměnná „dalajlama“).

H6: Budou se objevovat argumenty a teze, jejichž cílem je formovat jednotný čínský **národ** (např. argumenty o jednotě čínského národa, články o tom, jak se Číňané spojili v boji proti nepravdivým zprávám v západních médiích (proměnná „národ“)).

H7: Povstání jsou spojována s **Olympijskými hrami v Pekingu 2008** ve smyslu využití situace protestujícími a v souvislosti s kritikou bojkotu OH (proměnná „OH“).

3.3.2 Základní soubor a kódovací jednotka

Základní soubor výzkumu je obsah (tištěného – tedy nikoliv internetové verze) deníku China Daily v období 14. března – 14. dubna 2008. Kódovací jednotkou je článek, který se vyskytuje v daném deníku a období, obsahuje klíčové slovo *Tibet* a souvisí s bouřemi v Tibetu. Vyřadila jsem tedy ze souboru ty články, které sice klíčové slovo *Tibet* obsahují, ale nevěnují se zkoumanému tématu.

Kódovací knihu jsem rozšířila o *kategorie způsobu argumentace,* což jsou proměnné vycházející z výše uvedených hypotéz (1. Popis událostí, 2. Legitimita Číny v Tibetu, 3. Historické argumenty (a) čínsko-tibetské dějiny b) dějiny západu), 4. Růst-zlepšení situace v Tibetu, 5. Legitimita zásahu během protestů, 6. Reakce na západní interpretace, 7. Dalajlama, 8. Olympijské hry, 9. Národ).

Články jsem kódovala opět v chronologickém pořadí a rozřadila do nových kategorií. Protože jeden článek může obsahovat více možností argumentace, kategorie

způsobu argumentace se mohou překrývat a jeden článek tudíž může být kódován do několika kategorií způsobu argumentace zároveň.

Ukázka kódovací knihy je na následujícím obrázku. Jednomu řádku odpovídá jeden článek. Hodnoty 1 a 0 představují přítomnost/nepřítomnost dané proměnné (typu argumentu) v článku. Celá kódovací kniha je součástí přílohy.

ID	DATUM	Autor/ ZDROJ	STR	RUBRIKA	NÁZEV PŘÍSPĚVKU	počet znaků	Tibet	dalai	obsah	Popis a hodnocení událostí	Legitimita přítomnosti Č v T	Historické argumenty: čínsko-tibetské dějiny	Historické argumenty: Západ	Růst - situace v Tibetu	Legitimita č. zásahu během protestů	reakce na Z interpretace (média) + kritika Z	dalajlama	OH	národ
13	18.3.2008		9	comment	No return to old Tibet	1974	1	1	Západ kritizuje Čínu za to, že zasáhla proti vzbouřencům, přitom by si žádná vláda na zemi nenechala takové násilí na civilistech a majetku líbit. Ne čínská správa, ale vzbouřenci jednají v rozporu s lidskými právy. Kdokoliv navštíví Tibet, vidí, jak se zde žijí obyčejných lidí zlepšil. Ještě před více než půl stoletím zde vládla jen elitní vrstva (5% obyvatel) úředníků, šlechticů a vyšších mnichů v klášterech, kteří vlastnili veškerou zemědělskou půdu, lesy, hory i řeky a s většinou obyvatel zacházeli jako se špinavými poddanými. Vzbouřenci chtějí oddělit Tibet od své vlasti ('motherland') a vrátit se tak do temného středověku. Dalajlama se pevně drží u moci a nikoho nenechá, aby jeho mocenskou pozici ohrozil. Ať už ale připravuje jakkokoliv lest, Tibeťané žijící v regionu nebudou tolerovat porušování lidských práv a etnické harmonie. Multietnickou Čínu to jen posílí.	1	0	1	0	1	1	0	1	0	1
16	18.3.2008	čtenáři	10	opinion	Letters and blogs: All ethnic groups should unite	619	1	1	čtenáři vyjadřuje pobouření nad tibetskými separatisty, kteří ničí majetek a konají násilí na lidech. Nicméně většina čínských obyvatel, všech 56 národností, podporuje svůj národ a jeho jednotu a Čína bude pokračovat ve svém vývoji.	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
17	19.3.2008	Zhao Huanxin	1	top news	Riots aimed at derailing Games: Wen	2242	1	1	vyjádření premiéra Wen Jiabaoa: protesty byly zorganizované (dalajlamovými příznivci), aby podkopaly přípravy na Olympijské hry. Ukazují na to, že dalajlamova slova o nenásilné cestě a dialogu jsou jen lež. Vláda znovu nastolí řád a pořádek v Tibetu. Tvrzení, že čínská vláda je zapojena v "tibetské kulturní genocidě" jsou prachsprosté lži. Situace se uklidňuje a vrací do normálu. Vláda uvažuje o zorganizování cesty pro zahraniční zpravodaje, aby viděli, co se v Tibetu stalo. Dveře dialogu jsou pro dalajlamu stále otevřeny, pokud uzná právo ČLR na Taiwan a Tibet, nicméně povstání ukázalo, že je dalajlama k těmto dvoum problémům pokrytecký. Stanovisko čínské vlády se nezměnilo. Administrativa TAO zveřejnila čísla - 105 lidí bylo zadrženo v souvislosti s bouřemi ve Lhase.	1	0	0	0	0	1	0	1	1	0

Obr.1.: Ukázka kódovací knihy

Články jsem kódovala sama, a to zejména z potřeby znalosti celého souboru pro kvalitativní analýzu. Zároveň jsem tak předešla zkreslení výzkumu způsobené větším počtem kódovačů.

Ve chvíli, kdy byly všechny články zařazeny do obsahových kategorií podle způsobu argumentace, bylo možné začít dělat závěry kvantitativní analýzy, ale samotná práce na kvalitativní analýze teprve začínala. Cílem bylo popsat jednotlivé způsoby argumentace s ohledem na *„kulturní, politické, historické či společenské tradice a okolnosti"* (Trampota & Vojtěchovská 2010, p. 120). Pro každou proměnnou, kterou jsem chtěla podrobit analýze, jsem tedy vytvořila zvláštní *list* (v programu Excel), do nějž jsem vložila údaje o článcích s danou proměnnou. V tomto pracovním listě jsem pak provedla potřebné výpočty ve vztahu k ostatním proměnným (pro kvantitativní analýzu). Pro kvalitativní analýzu jsem v jednotlivých kategoriích způsobů argumentace vybírala z obsahu článků jen ty „argumenty", které danou kategorii reprezentovaly (a na základě nichž byl článek do kategorie zařazen). Zároveň jsem tak provedla kontrolu původního kódování a případné chyby opravila. Nutno podotknout, že často bylo takových argumentů v článku přítomno více, zejména u delších článků. Argumenty jsem pak shromáždila v jednom dokumentu, uspořádala a popsala. Výsledek doplněný o výsledky kvantitativní analýzy je představen v následujícím textu.

3.4 Analýza

Kategorie způsobů argumentace popíši v rámci větších tematických oblastí (1) Popis událostí 2) Legitimita Číny v Tibetu 3) Reakce 4) Národ a 5) Olympijské hry). Shrnula jsem tak některé kategorie argumentů do většího logického celku, protože spolu byly často pevně tematicky provázány. Například argumenty o „legitimitě přítomnosti Číny v Tibetu" (vycházející z hypotézy 2), „legitimitě čínského zásahu během protestů" (H3) a „historické argumenty", které byly sice kódovány samostatně, představuji v jedné kapitole (2 „Legitimita přítomnosti Číny v Tibetu"), protože všechny – ač jinými typy argumentů obhajovaly čínskou legitimitu v Tibetu. Podobě jsem v kapitole 3. „Reakce" sloučila argumenty reagující západní média a politiky (H4) a argumenty reagující na dalajlamu (H5).

Po vyřazení článků, které nikterak nesouvisely s protesty[38], zbylo v sledovaném souboru dat 161 článků. Průměrná délka článku je 2257 znaků. Medián odpovídá o trochu

[38] například článek o hynoucích gazelách na tibetské náhorní plošině: Rare gazelles starved to death on icy plains. (2008, March 14). *China Daily*, p. 4.

nižší hodnotě – 2014 znaků, což ukazuje na to, že se v souboru objevuje několik výrazně delších článků, které ovlivnily hodnotu průměru.

Mimo mediální sadu dat jsem se podívala na to, jak se zvýšil výskyt článků obsahující slovo „Tibet“ v námi sledovaném období oproti celému roku 2008. V následujícím grafu se můžeme přesvědčit o tom, že díky protestům se o Tibetu psalo v China Daily několikanásobně více, než v jiných obdobích roku, což jen potvrzuje naše tvrzení, že ne vždy se média striktně vyhýbají popisům sociálních nepokojů. V březnu se počet článků, kde se vyskytovalo slovo „Tibet“ zvýšil ze 17 (za měsíc únor) na 120, v dubnu dokonce na 219. Podobnou tendenci zaznamenaly i články, ve kterých se vyskytovalo slovo „dalajlama“ (vyhledáván termín „dalai“).

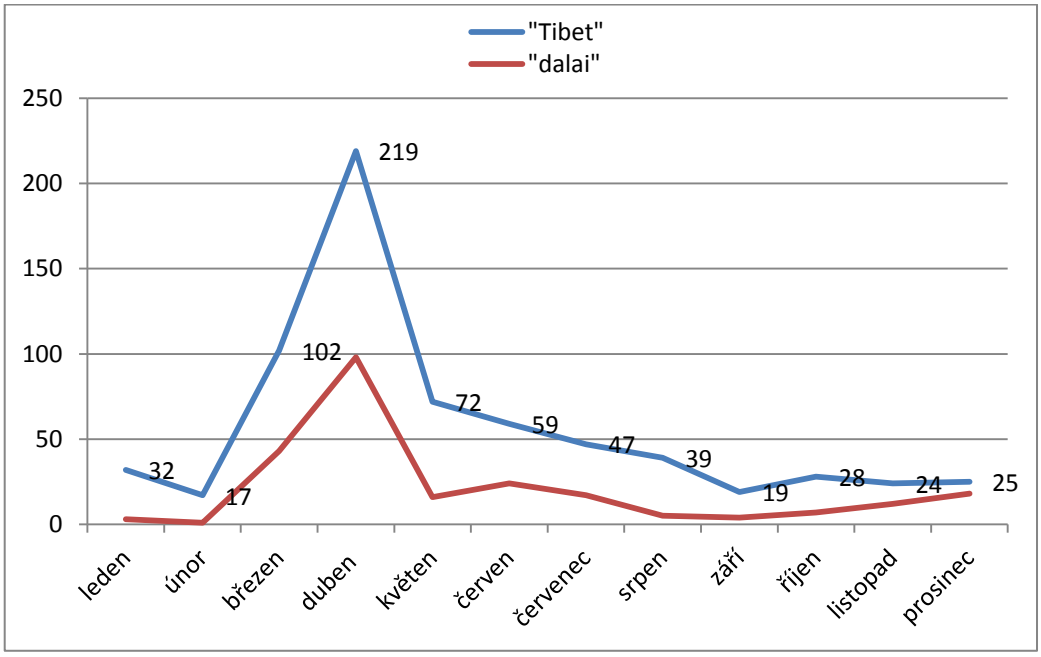

Graf 1: Výskyt slov „Tibet“ a „dalai“ v článcích deníku China Daily během roku 2008

3.4.1 Rubriky

Články o protestech v Tibetu se opakovaně objevovaly v rubrikách Nation, Top News, Comment, Opinion, International. V ostatních rubrikách bylo jejich zastoupení minimální. Nejvíce se o nepokojích psalo v rubrice Nation (celkem 67 článků), která se zaměřuje na domácí události a není tedy překvapující, že byla v našem vzorku nejčastější. Na titulní straně (rubrika Top News) se o protestech psalo také poměrně často, ale jak ukazuje následující graf, který srovnává zastoupení rubrik podle dvou způsobů výpočtu – podle počtu článků a podle počtu znaků, který lépe ilustruje skutečnou plochu věnovanou

zprávám o událostech v Tibetu, jednalo se spíše o kratší články. Srovnatelné hodnoty mají rubriky Opinion a Comment, v nichž jsou (oficiálně) příspěvky čtenářů a sloupky novinářů a které tedy obsahovaly výrazně kritičtější články. U rubriky Comment můžeme vidět opačnou tendenci než u rubriky Top News, a to, že se jednalo o články spíše delší a nepočetné. Nejméně se o nepokojích psalo na stránkách rubriky International. Hodnoty v grafu jsou uváděny v procentech (graf 2).

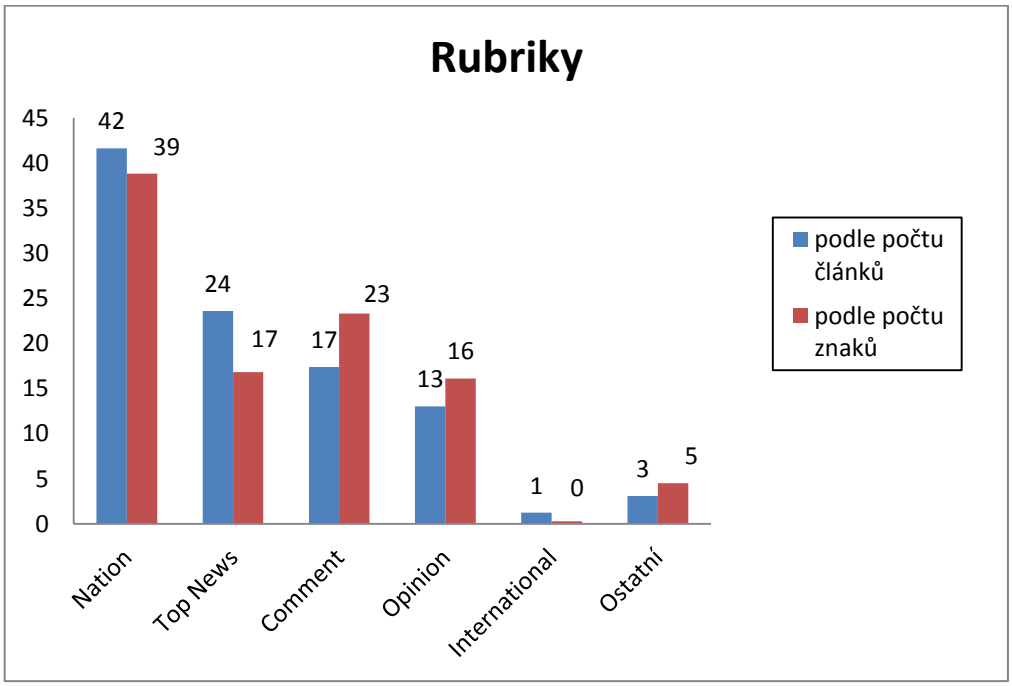

Graf 2: Zastoupení rubrik podle počtu článků a podle počtu znaků (v procenech)

3.4.2 Agenturní články

U článků byla z velké části uváděna jako zdroj zpravodajská agentura *Xinhua*. Články, které byly převzaty zcela či částečně od zpravodajské agentury Xinhua zabírají v deníku v námi sledovaném vzorku 39,75% článků (a 36,15% znaků). Průměrná délka takového článku je 2053 znaků, což je o trochu méně, než je průměrná délka článku (2257 znaků). Byly to tedy spíše články kratší. Vycházely nejvíce v rubrikách Nation (40 případů) a Top News (16), což je zajímavé. Naznačuje to totiž souvislost mezi „oficiálními" články a zpravodajstvím. Články v rubrikách Top News a Nation jsou totiž zpravodajské a zabývají se novinkami na domácí a zahraniční scéně. I na našem vzorku se tedy potvrzuje fakt, že co se zpravodajství týče, jsou média spíše závislá na státní tiskové agentuře.

První zpráva o nepokojích o délce pouhých 420 znaků (srovnáme-li s průměrnou délkou článků, která je 2257 znaků) se v China Daily objevuje v sobotním vydání 15. 3. a je zde zasazena zcela bez kontextu. Chybí v ní jakákoliv fakta, která by popisovala, co se ve Lhase stalo, nebo děje. Jde o krátkou zprávu převzatou od tiskové agentury Xinhua, že *za nepokoji stojí dalajlama a jeho klika a že povstání vzbudila velký odpor mezi všemi etnickými skupinami v Tibetu*. To může být způsobeno tím, že situace byla v tu dobu velmi bouřlivá a snad i nedostatkem informací a snahou nevzbudit přílišný zájem veřejnosti dříve, než se podaří situaci uklidnit a případně vytvořit si k ní jasné oficiální stanovisko. Obsáhlejší články vycházejí v deníku až po víkendu - v pondělí 17. 3. (China Daily v neděli nevychází).

Na následujícím grafu se můžeme podívat na zastoupení jednotlivých druhů argumentů, které budou popsány na následujících stránkách. Hodnoty odpovídají počtu článků, které byly do dané kategorie argumentu zařazeny. Nutno poznamenat, že jeden článek většinou obsahoval více druhů argumentů, což neumožňuje provést procentuální výpočet zastoupení argumentů ani ho ilustrovat počtem znaků. Z grafu tedy vidíme, že nejvíce článků bylo kódováno v kategorii „Popis a hodnocení událostí“. Ostatní kategorie jsou – co do zastoupení – poměrně vyrovnané.

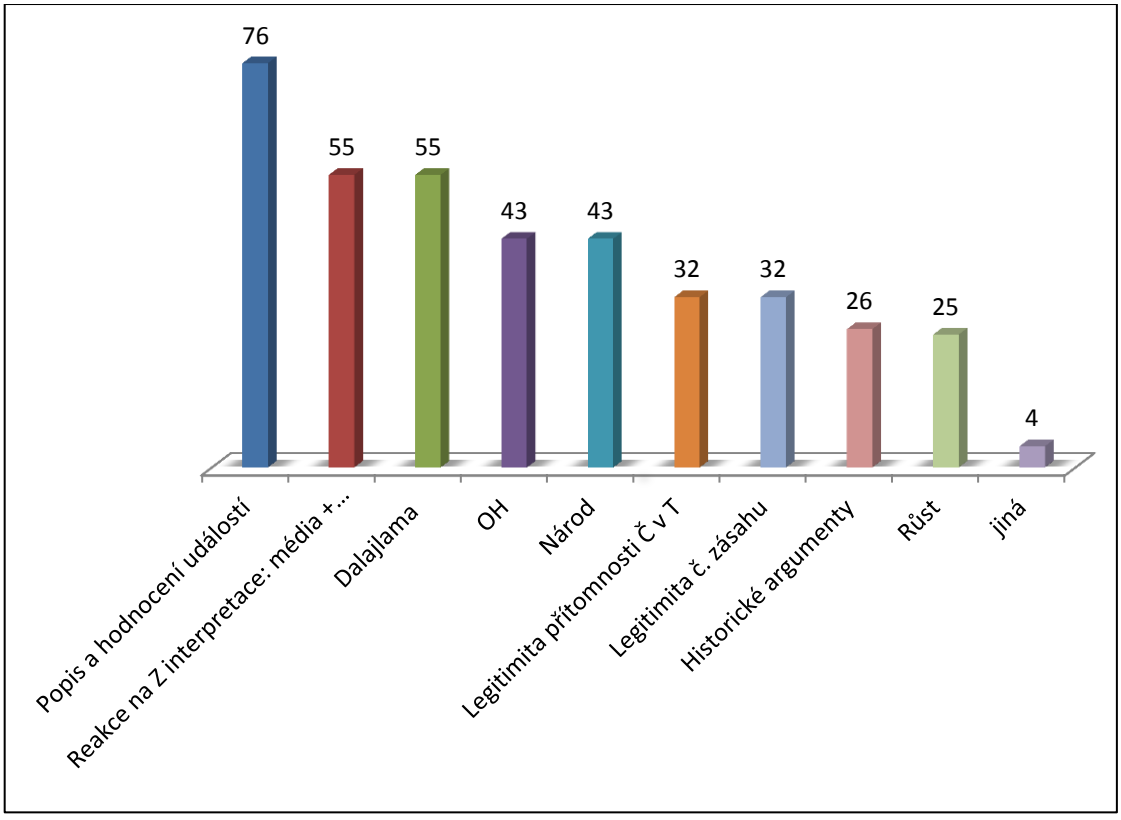

Graf 3: Kategorie příspěvků (podle výskytu – počet případů)

3.4.3 Kategorie 1: Popis událostí, vlastní interpretace a hodnocení

Tuto kategorii jsem vytvořila pro popisné články, které obsahovaly (1) faktické údaje a/nebo (2) články nějakým způsobem hodnotící události v Tibetu.

Články v této kategorii velmi často obsahovaly **konkrétní fakta** (údaje o počtech obětí, zraněných, ztrátách na majetku, popis událostí, apod.). Jedná se o vůbec nejčastější sledovanou kategorii článků. Celkem jsem do ní zařadila 76 článků (viz. graf 3).

Například: *…Ve Lhase, kde protesty začaly, bylo zraněno 325 lidí a škody se vyšplhaly na 28 milionů dolarů, 13 civilistů bylo usmrceno, 170 lidí bylo v souvislosti s protesty zadrženo…* (#24)[39].

Velmi často se v různých obměnách objevuje fráze, že se situaci daří zvládat a že se život ve Lhase vrací do normálu (*„Life in the city returns to normal"* (#31)). První taková zpráva *„Calm returns to Lhasa after Riots"* (#7) se objevuje již 17. 3., tedy pouhé tři dny po vypuknutí hlavních protestů, kdy situace ještě zdaleka tak klidná nebyla. Jde tu spíš o znovuzískání kontroly nad Lhasou. V ulicích zničeného města byly umístěny vojenské jednotky, které na checkpointech kontrolovaly všechny, kdo se odvážili pohybovat v ulicích. Kláštery byly obklíčeny a nebylo možné se k nim dostat (Miles 2008)[40]. Podle organizace Human Rights Watch, která sesbírala výpovědi očitých svědků v dokumentu „I Saw It With My Own Eyes", započalo prohledávání domů a hromadné zatýkání Tibeťanů. Věznice se rychle zaplňovaly. Za ukrývání povstalců hrozily vysoké tresty. Lidé nesměli opouštět nahlášená místa trvalého pobytu. Všechny buddhistické kláštery byly uzavřeny a obklíčeny vojenskou policií (Richardson 2010).

V souvislosti se ztrátami se (s časovým odstupem) objevují články referující o vládní podpoře postižených. Jednalo se například o daňové úlevy pro firmy a obchodníky, výhodné půjčky, vyplácení odškodnění příbuzným obětí, či vyplácení pojistek apod. (#128, #141, #150, #161, #192, #202).

Do stejné kategorie řadím články, které obsahovaly **hodnocení a interpretaci** událostí, a to nejen protestu ve Lhase z pátku 14. března 2008, ale i dalších událostí, které na něj navazovaly (rozsáhlé protesty po celé náhorní plošině, mezinárodních reakce na události, narušování cesty olympijské pochodně jako protest proti čínskému zásahu během

[39] V závorkách uvádím identifikační čísla článků (ID), podle nichž je lze vyhledávat v kódovací knize, která je součástí přílohy.

[40] dopisovatel listu The Economist, který byl v době vypuknutí protestů ve Lhase. Když se pokoušel dostat ke klášteru Sera, ale byl zastaven policií, krátce vyšetřován, fotografie z jeho fotoaparátu mu byly vymazány a musel se vrátit. (Miles, J. (2008, March 17). Lhasa under Siege: Our correspondent reports from Tibet. *The Economist*. Retrieved May 14, 2012, from http://www.economist.com/node/10871821)

protestů, o němž se začalo psát na začátku dubna 2008, nebo útoky na čínské ambasády v jiných zemích (#100) apod.).

Podle China Daily byly demonstrace **násilné** (#8, #10, #16, #43, #58, #98, #105 …). Reaguje tak na interpretace západních médií, která je často označovala jako poklidné protesty, na něž čínská vláda reagovala neadekvátním násilným zásahem. Za zinscenováním demonstrací stojí, podle deníku China Daily, dalajlama, respektive *dalajlamova klika* („dalailama clique“[41]), jak je nejvyšší tibetský duchovní vůdce 14. dalajlama Tändzin Gjamccho (a jeho stoupenci) označován v oficiálních článcích, které ho nechtějí jmenovat přímo (např. vyjádření čínských politiků). V článcích, které nejsou oficiální a které bývají ostřejšího rázu, se mluví přímo o dalajlamovi (Barnett 2009, p. 15).

„Dalajlamovi stoupenci“ většinou, podle China Daily, pocházejí ze „zločineckých organizací“, které vznikají na západě za účelem podpory nezávislosti Tibetu (např. Tibetan Youth Congress (TYC), Tibetan Women´s Association (TWA), Students for a Free Tibet (SfFT), National Democratic Party of Tibet (NDPT) a Gu-Chu-Sum Movenment of Tibet (GCSMT)). *Tyto organizace ve spolupráci s Tibetskou exilovou vládou a za finanční podpory dalších organizací působících na „západě“ (většinou v USA) také připravovaly tibetské lidové povstání* (#100). Často se v této souvislosti objevuje slovo „*sabotáž*“ (např. #4, #49, #60, #114, #139).

Nejednou jsou vypočítávány a chronologicky popisovány aktivity Tibetského lidového hnutí (např. #95, #114) jako schůzky a přípravy povstání. Internet, telefon v kombinaci s vysíláním radia *Voice of America* byly, podle China Daily, hlavními prostředky komunikace povstalců. Lidem prý organizátoři platili za účast v protestech (#114), někteří z nich se museli přidat pod pohrůžkou násilí (#82), nebo se přidali v opilosti (#37).

Do kategorie popisu událostí spadají také četné články, které vypráví příběhy konkrétních lidí – civilistů a co jim povstání způsobila. Cílem takových článků nejspíš bylo vyvolat ve čtenáři odpor k protestům a jejich původcům skrze soucit s oběťmi. Velmi často se setkáváme se situací, kdy mezi oběťmi nepokojů byly **děti a ženy** (#29, #43, #47, #53), což nepochybně vyvolává silnější emoce. Stejně tak jsou časté případy článků, kdy jsou mezi oběťmi **Tibeťané** (#77), což má nejspíš dokazovat, že se nejednalo o národní (tibetské) povstání, ale o prosté násilné povstání, jehož potlačení bylo *„nezbytné k udržení míru a stability v oblasti*“. Často je například uváděn „fakt“, že z 18 obětí jich bylo 14

[41] *dalajlamova klika* je termín označující dalajlamu, který se v ČLR používá v oficiálních dokumentech.

tibetského původu (#202, #82). Objevují se i zprávy o hrdinech protestů, což jsou v pojetí China Daily např. Tibeťané, kteří se zastali hanských či huiských spoluobčanů, proti kterým byly násilnosti namířeny (#175). Zachovali se tak v souladu s tvrzením čínské propagandy, že „národnosti Číny vedle sebe žijí v harmonii a navzájem si pomáhají a podporují se“. Opakovaně se například objevuje příběh lékaře, který i přes své vlastní ohrožení chránil otce a syna hanské národnosti proti *rozzuřeným tibetským povstalcům,* přičemž sám urpěl zranění (#47). Jeho hrdinský čin byl později oceněn medailí za statečnost (#88).

K dotvrzení pravdivosti interpretace událostí slouží konkrétní výpovědi a **příběhy cizinců** (často turistů, ale i čtenářů deníků) např. Američan Tonny Gleason, který ve Lhase pracuje a žije, se *bál vyjít z hotelu, dav se choval násilnicky, házel kameny a zapaloval. Město je zničené. Jeho žena a dcera pro jistotu odjely zpět do USA* (#62). Můžeme předpokládat, že China Daily, jakožto deník zaměřený na cizince žijící v Číně, bude hodnověrnost svých příspěvků dokládat právě vyjádřeními, komentáři a postřehy cizinců, kterým je věnován také prostor v rubrikách Comment a Opinion.

Několikrát se objevuje argumentace, že protesty byly násilné, což je v rozporu **s buddhistickým učením**, tudíž mniši (případně Tibeťané, jenž jsou považováni za tradiční nositele buddhistického učení), kteří byli do násilností zapojeni, „hrubě porušili principy vlastní víry“. Např. v článku s příznačným titulkem *„Budhist teachings not followed“* se píše *„…To, co se dělo ve Lhase, je v rozporu s buddhistickým učením.… Ať už se za nepokoji skrývá kdokoliv, zradil buddhistickou nauku.“* (#64) Nejednou (jako například i zde) je v takových článcích přítomna přímá či nepřímá narážka na dalajlamu.

Na konci sledovaného vzorku se články již zabývají spíše než povstáním samotným, tématy příbuznými a důsledky násilností na domácí i zahraniční půdě. Pozornost je věnována případům narušování cesty olympijské pochodně (#171, #174). Například, když byla v Paříži napadena paralympijská čínská sportovkyně, šermířka Jin Jing, které se útočník s vlajkou tibetské exilové vlády pokusil před zraky všech přihlížejících pochodeň sebrat. Objevují se zprávy o napadání čínských ambasád v zahraničí, protestech čínských studentů proti pokřivování faktů západními médii apod.

Shrneme-li tedy hodnocení a jejich interpretaci, tak jak se objevovala na stránkách deníku China Daily, tak byly demonstrace násilné, nikoliv poklidné, jak tvrdí dalajlama, dalajlamova klika, jeho stoupenci po celém světě a západní média. Naopak. Byly zcela jistě zinscenované zvnějšku, dlouho dopředu připravované s cílem pošpinit Čínu v období vrcholných příprav na Olympijské hry v Pekingu 2008 a oddělit Tibet od své vlasti proti

vůli většiny Tibeťanů, kteří žijí v Tibetské autonomní oblasti (TAO) a přilehlých provinciích ČLR.

3.4.4 Kategorie 2: Legitimita přítomnosti Číny v Tibetu

Druhá kategorie argumentů obsahuje články obhajující legitimitu přítomnosti Číny v Tibetu. Jedná se o širokou kategorii, kam spadají články (a) o zlepšování situace v Tibetu (b) články používající historické argumenty, (c) o legitimitě čínského zásahu během protestů, a (d) články, které přinášejí informace o uznání čínské suverenity v Tibetu jinými zeměmi.

Zlepšení situace

Velmi časté jsou články, které se zabývají tím, jak se **situace** v Tibetu od jeho „mírového osvobození" roku 1951 **zlepšila**. Celkem se jich v námi sledovaném vzorku vyskytuje 25. Ať už se jedná o prostá konstatování, tak o články oficiální, které přinášejí konkrétní čísla o růstu HDP, investic čínské vlády do TAO, zlepšení zdravotnické péče a zlepšení školství, s čímž souvisí snížení počtu negramotných apod. Například v článku #37 *„Centrální správa nalila do Tibetu už bilióny yuanů a jeho HDP se od r. 1949 zvýšil 45krát."* nebo *„Před osvobozením Tibetu bylo 95% jeho obyvatel negramotných, dnes je to jen 4,8% mezi mladou a střední generací. Více než 98% dětí školního věku má přístup k základnímu vzdělání. Vláda ročně utratí 720 milionu yuanů (103 milionu dolarů) na podporu škol na venkově…. Zdravotnictví se také zlepšilo - do r. 2006 bylo otevřeno na 903 nemocnic a 446 klinik a utraceno více než 2 biliony yuanů*" (#112). Nechybí ani výpovědi samotných Tibeťanů, že se jim daří lépe, jsou spokojení a o žádnou změnu nestojí (např. #156, #165). Podobný názor sdílí, podle China Daily i cizinci, kteří oblast navštíví: Giuseppe z Itálie, podle vlastních slov, navštívil Tibet třikrát a v rubrice „Opinion" popisuje změny k lepšímu: *„lidé jsou zde šťastní a jejich životní úroveň roste. Cesty a silnice se zlepšují, města jsou krásnější"* (#172).

Opakují se články, které kritizují představu samostatnosti Tibetu, přičemž jedním z častých argumentů je, že by to byl **krok zpět** do temného středověku a Tibeťané mají být spíš vděční za pokrok a obecné zlepšení poměrů v oblasti. Např. článek #107 z rubriky Opinion: *„Dalajlama nikdy neřekl, co si představuje pod autonomií. Pokud to znamená, že by se měl Tibet navrátit do středověku a že všechna půda by měla připadnout kléru, úředníkům a pánům, potom to všichni odmítáme. Je zřejmé, že čínská vláda nebude podporovat tibetský krok zpět."* Krom popisu zlepšování situace se objevují argumenty

kritizující dalajlamu a tibetskou vládu (a to jak tibetskou správu v letech tzv. „faktické nezávislosti Tibetu“ 1912-1951 (Kolmaš 2004, p. 116), tak současnou exilovou vládu či představu budoucí tibetské vlády) z neschopnosti vládnout, jak to vyjádřil čtenář v článku #134: *„Doufám, že si dalajlama uvědomí, že čínská vláda spravuje region lépe než by to byl dokázal on a jeho kamarádíčkové z Hollywoodu.“*

Vyzdvihována jsou také práva Tibetu, jakožto autonomní oblasti a Tibeťanů, jakožto národnostní menšiny, nicméně tato práva jsou pouze formální a jsou častým předmětem kritiky (např. Davis 2008 nebo Yeh 2009)[42].

Historické argumenty

Mezi teze, které se opíraly o historické argumenty, patří jak konkrétní historické události a jejich popis, tak univerzálně použitelné tvrzení, že *Tibet vždy byl, je a bude neoddělitelnou součástí Číny* (a jeho jemné obměny), které se vyskytovalo velmi často a napříč všemi kategoriemi. Celkem používá historické argumenty 27 příspěvků. Mezi nimi je 5, které argumentují historií západních zemí a drtivá většina (22) se opírá historii Číny a/nebo Tibetu.

Je zdůrazňována změna, k níž došlo v důsledku mírového osvobození Tibetu. Totiž, že *„ještě před více než půl stoletím zde vládla jen elitní vrstva (5% obyvatel) úředníků, šlechticů a vyšších mnichů v klášterech, kteří vlastnili veškerou zemědělskou půdu, lesy, hory i řeky a s většinou obyvatel zacházeli jako se špinavými poddanými“* (#13). *„Do r. 1949 bylo nevolnictví v Tibetu považováno za legální a teokracie byla udržována intrikami a tajnými dohodami… ale roku 1950 Lidová osvobozenecká armáda osvobodila zemi a iniciovala mnohé reformy…“* (#90). *„Po mírovém osvobození se Tibeťané znovu začali stávat pány nad svými životy“* (#26). Kromě otroctví jsou připomínány i další nelidské praktiky, které byly podle China Daily v Tibetu na denním pořádku: vypichování očí

[42] Formálně existuje mnoho zákonů, které TAO, stejně jako ostatním autonomním oblastem, udílejí zvláštní samosprávná práva (například co se týče náboženství, jazyka, nerostného bohatství, vlastního hospodářství, politického zastoupení apod.). V praxi ale nemají autonomní oblasti možnost vlastní legislativy, protože vláda TAO je ve všem podřízena státnímu sněmu, který musí veškerou její legislativu schválit (Davis 2007, p. 160). Rozdíl mezi formálními právy a praxí bývá často ilustrován na formální svobodě náboženského vyznání a postavení tibetštiny. Tibetština by měla být hlavním jazykem a měla by být používána jako jazyk úřední, ve skutečnosti je ale pracovním jazykem vlády čínština a hanští úředníci v TAO tibetsky nemluví. Neuspokojivý je také výskyt tibetštiny na veřejných místech (nápisy na budovách apod.). Studenti středních škol sice na konci studia skládají zkoušku z tibetštiny, ale vyučovacím jazykem je čínština (Yeh 2009, p. 1001-2). Bez znalosti čínštiny je také obtížné najít v Tibetu zaměstnání. Podobně je na tom právo na svobodné vyznání. Ačkoliv je praxe buddhismu zakotvena v čínské ústavě, tak v praxi „nepsaná pravidla“ zakazují náboženskou praxi nejen členům strany, ale i všem státním zaměstnancům, studentům a žákům. Buddhističtí mniši a mnišky mají dokonce zakázaný vstup na některá veřejná místa ve Lhase (Yeh 2009, p. 1002).

otrokům, sekání končetin, vytrhávání jazyka. Krutosti údajně dokládají dochované výrobky z lidské kůže apod. (#116, #166).

Tvrzení, že je *Tibet součástí čínského území od 13. století* (#113, #193), dokládají některé články historickým výzkumem a fakty, jako jsou nalezené dokumenty, smlouvy apod. (#92, #154). Důvěryhodnost je například hájená tím, že se na výzkumech podílely významné (a nezávislé) instituce (#92), např. americká Stanfordská univerzita. V tomto případě je hájená představa suverenity Číny v Tibetu v období Čínské republiky. Čínský historik cituje dobové telegramy T. V. Soonga (ministr financí Kuomintangu) tehdejšímu čínskému vůdci a předsedovi KMT Čankajškovi z roku 1943, ve kterých ho informuje o své korespondenci s Winstonem Churchillem, který se v dopise vyjádřil, že se doslechl, že Čína soustřeďuje jednotky k napadení Tibetu. Soong mu na to odpověděl, že Tibet není nezávislý stát, jak Churchill tvrdí a připomněl mu, že veškeré předchozí smlouvy mezi Čínou a Velkou Británií uznávají čínskou suverenitu v Tibetu. Čankajšek se v odpovědi Soongovi pozastavuje nad tím, že Churchill považuje Tibet za nezávislé území a reaguje na to: *„…*(Churchill) *narušil teritoriální integritu a suverenitu naší země. Je to velká urážka…"* Jak víme, v době „faktické nezávislosti Tibetu" (1911-1950) si Čína tibetské území sice formálně nárokovala, nicméně reálně nad ním neměla žádnou moc (Kolmaš 2004, p. 115-8). Není tedy překvapující, že nejvyšší vedení čínské vlády, v tomto období nepovažovalo Tibet za samostatné území a tyto dokumenty nelze považovat za důkazy suverenity Číny v Tibetu, jak to tvrdí Wu Jingping, profesor katedry historie na Fudanské univerzitě, který se na výzkumu a publikaci dokumentů podílel. Faktickou nezávislost Tibetu v tomto období koneckonců dokládá i vyjádření Winstona Churchilla, na které Čankajšek reaguje. Znamená to, že minimálně Velká Británie Tibet za samostatný považovala[43].

Velmi je kritizována nerovnost a rozdělení společnosti do tří sociálních vrstev před „mírovým osvobozením", přičemž *„… kláštery, úředníci a šlechta vlastnili a ovládali veškerou půdu a pastviny … a nevolníci měli status majetku - mohlo se s nimi obchodovat, mohli být někomu věnováni apod. V případě, že neměli peníze, byli často dohnáni k tomu, aby prodávali vlastní děti. 90 % z 1 milionu Tibeťanů v roce 1950 bylo bez domova…"* (#166).

[43] Tomu se však také nelze divit, protože Velká Británie na tibetském území sledovala své vlastní zájmy.

Dalším argumentem, obhajujícím čínskou suverenitu v Tibetu je tvrzení, že tibetského náboženského vůdce dalajlamu (vždy) jmenoval čínský císař (#193), což z historického hlediska také není úplně legitimní argument. Okolnosti jmenování dalajlamů byly mnohem složitější. Kromě toho, že se lišily v různých historických obdobích, tak obecně měl mnohem větší vliv na jmenování dalajlamy a později i na jeho reálnou moc *Kashag* (tibetská vláda), vysocí lámové a zejména pak regent, který v době dalajlamovy nezletilosti vládl (Goldstein 2007, p. 2-7).

Dějiny západu

V rámci historických argumentů se objevovaly také ty, které používaly k obhajobě legitimity čínské přítomnosti v Tibetu fakta z dějin západních zemí. Sice jich byla menšina (pouhých 5 příspěvků), ale představují další typ argumentace, který stojí za to si je představit. Jednalo se zejména o připomínání a kritiku historických momentů z dějin západních zemí, kdy se dopustily nějakého násilí vůči svým občanům, či jiným zemím. Je zmiňována například invaze USA do Iráku (#66, #91), je kritizováno období evropského imperialismu apod. V článku #117 je zmiňována otázka nezávislosti Quebecu, zásahy francouzské policie proti muslimským protestantům, povstání v Detroitu, Los Angeles a Chicagu v 60. letech atd., s tím, že tyto události nebyly nikdy hodnoceny jako porušování lidských práv a nikdy nebyla řeč o tvrdém a nelegitimním zákroku. Nejostřejší jsou pak příspěvky v rubrikách Comment a Opinion, kde se vyjadřují čtenáři a redakce deníku. Např.: *„Jestliže Američani chtějí, aby Číňané opustili Tibet, ať nejdřív sami opustí Severní Ameriku“* (#91). Je otázkou, nakolik jsou tyto argumenty legitimní, vzhledem k časovému odstupu od většiny takto zmiňovaných událostí a nakolik je legitimní obhajovat násilí jiným násilím.

Legitimita čínského zásahu během protestů

Čínská média ostře reagovala na nařčení, že čínský zásah proti protestům ve Lhase, ale vlastně po celé náhorní plošině, kam se rozšířily, byl neadekvátní a velmi tvrdý. Ani sledovaný deník China Daily nebyl výjimkou. Asi nejčastěji se vyskytují teze, že povstání byla násilná, přímo ohrožovala civilisty na životech, zdraví a majetku a proto bylo naprosto legitimní proti nim zasáhnout. Způsob a povaha zásahu však už většinou popisovány nejsou, nicméně na několika místech články popírají, že by policejní síly používaly proti demonstrujícím střelné zbraně (viz. např. článek #10, který vyšel 18. 3., krátce po událostech ve Lhase: *„Policie nepoužila žádné ostré zbraně, jen vodní děla a slzný plyn. Armádní síla byla použita jen při záchranných pracích.“).* V článku #90 se

tvrdí, že 15. března začala operovat polovojenská policie. Policisté prý jen občas vystřelili do vzduchu, spíš jako varovný signál, než s cílem zabíjet. Podle organizace Human Rights Watch (HRW) však k střelbě do davu protestujících docházelo (Richardson 2010, p. 22), a to i v dalších dnech - 16. března v prefektuře Abu, 4. dubna v klášteře Doggu a během několika incidentů v prefektuře Ganzi (Richardson 2010, p. 28-30).

V průběhu měsíců března a dubna se objevují zprávy o tom, že v buddhistických klášterech byly nalezeny zbraně a výbušniny (#109, #128), a to nejspíš jako obhajoba obléhání a zásahů v klášterech čínskými vojenskými jednotkami. Měl tak být vytvořen dojem, že protestující jsou součástí teroristického hnutí a že zásahem proti nim bylo zabráněno nebezpečí dalších teroristických útoků. Podle Smitha byly ale za „zbraně" označeny středověké zbraně, které byly v klášterech tradičně uchovávány, nebo je klášterům věnovali ti, co se vzdali lovu. Mniši byli prý nuceni fotit se s tibetskou vlajkou a portréty dalajlamy, aby byli vzápětí usvědčeni z vlastizrady a mohli být zadrženi (Smith 2010, p. 18-19). Jsou známy případy, kdy si mniši na protest ubližovali. Například když si dva mniši uvěznění v klášteře Drepung na protest usekli zápěstí (Smith 2010, p. 13). V China Daily se pak objevují zprávy typu: *„… Někteří mniši se dokonce mrzačili navzájem, nafotili se, aby spustili světovou senzaci"* (#90). To je jeden z ukázkových příkladů protichůdných interpretací téhož.

Dále byla legitimita zásahu obhajována různými obměnami teze, že Čína je suverénní země a má právo zasáhnout proti násilí na svém území, podle vlastního uvážení a jiné státy nejsou oprávněné její postup hodnotit a kritizovat. Např.: *„…je právo státu poslat armádu kamkoliv na svém území"* (#115). Přičemž žádná země by jistě nestrpěla takové násilí na svých občanech. *„…Nejde o porušování lidských práv ze strany čínské vlády. Žádná zodpovědná vláda by si nenechala líbit násilí páchané na civilistech, ničení majetku … Použití ozbrojené policie k zastavení nepokojů ve Lhase bylo naprosto oprávněné"* (#117).

V této souvislosti je pak poukazováno na případy z minulosti (viz. kategorie „historické argumenty"), kdy v západních zemích bylo použito proti demonstrantům násilí (např. #117) a bylo to považováno za naprosto legitimní.

V této kategorii se pak objevují také články, které popisují, které země, významné osobnosti či instituce vyjádřily podporu čínskému zásahu během protestů. Např. v článku #78 jsou vyjmenováni vůdci mnoha politických stran po celém světě, kteří vyjádřili podporu čínské vládě a jejímu postupu proti nepokojům ve Lhase. Tato zahraniční podpora může být považována za další způsob obhajoby čínské strany a legitimity zásahu. Jedná se

zejména o menší země, které jsou na Číně ekonomicky závislé nebo mají dlouhodobě dobré vztahy s Čínou (např. Pákistán a Rusko), nebo politici s levicovou orientací, levicové politické strany (KS) a lidé či instituce, které měly zájem na úspěšném konání Olympijských her v Pekingu 2008. Například ministři sportu EU, Slovinska a olympijský výbor (#28).

...k protestům v Tibetu zaujímají oficiální postavení vlády a instituce po celém světě: Rusko vyjádřilo podporu ČLR; ministři sportu EU a olympijský výbor se postavil proti bojkotu olympijských her skrze události v Tibetu; slovinský ministr sportu řekl, že sport je prostředek mezikulturní komunikace; Pákistán uznává Tibet jako neoddělitelnou součást Číny, malajský tisk popsal protesty jako zpolitizování OH, Litva: Tibet je součástí ČLR. (#28)

Uznání čínské suverenity jinými zeměmi

Jako potvrzení legitimity Číny v Tibetu píše China Daily o všech mezinárodních uznáních práva Číny na tibetské území. Podle článků v námi sledovaném období vyjádřily Číně podporu státy jako Pákistán (#28, #189), Litva, Zambie, Fiji, zástupci Sýrie, Kazachstánu, vůdci některých politických stran (zejména levicových stran – KS Ruska a Brazílie), thajský ministr zahraničních věcí, australský prezident K. Rudd (#196), zástupci nejrůznějších institucí atp.

Dále sem patří argumenty, kde je uváděno, že samotní Tibeťané uznávají čínskou správu a jsou spokojeni se situací takovou, jaká je. Tvrdí, že jen nepřizpůsobivá menšina volá po samostatnosti, ale oni vlastně po samostatnosti vůbec netouží. *„Exulanti nemohou reprezentovat většinu Tibeťanů žijících v Číně“* (#130) a „*to, co děsí Tibeťany, není ekonomická reforma ani politika KS, ale návrat feudálního otrokářského systému*“ (#156). Podle China Daily po nezávislosti Tibetu volají hlavně cizinci a o názor Tibeťanů, kteří pokojně žijí na střeše světa, se nezajímají (#158). Obyčejní Tibeťané mají, podle China Daily, doma (stejně jako všichni Číňané) na stěně pověšený portrét Mao Zedonga (#171).

3.4.5 Kategorie 3: Reakce

Do třetí kategorie patří články, které nějakým způsobem reagují na vnější hodnocení událostí (jinými zeměmi, ale i institucemi či jednotlivci). Přičemž se k těmto reakcím autoři článků vymezují. Jsou to články dvojího typu – kritické a souhlasné.

Reakce na západní média

Asi největší podskupinu tvoří články, které reagují na hodnocení a popis událostí západními médii (celkem 55 příspěvků). Jak už bylo řečeno, vyvolalo západní pojetí událostí bouřlivou a širokou reakci, jak oficiální (tedy vládní), tak i laickou, tedy reakci veřejnosti. A to se samozřejmě projevilo v médiích.

Západní média podle China Daily podávají *„zkreslené informace a popisují páteční nepokoje jako poklidné demonstrace“* (#26). *„Šířením negativních informací se snaží oslabit rychlý rozvoj Číny a snaží se narušit klid a mír mezi národnostními menšinami“* (#34). Západ a západní média jsou kritizována za to, že uvěřila a naslouchají jen menšině tibetského obyvatelstva (zastoupenému dalajlamou a Tibeťany v exilu), čímž se zpronevěřila základním principům přesnosti a objektivity (#87). Správně by měla poskytnout prostor také Tibeťanům spokojeně žijícím ve svých domovech v TAO a Číňanům protestujícím v zahraničí. Podle názoru Xiong Leie v rubrice Comment tak západní média ukázala, že *úplná svoboda tisku není možná* (#104).

Některá západní média sklidila ostrou kritiku za publikování fotografií, které byly, podle China Daily, falšované. Celý svět například obletěla fotografie policisty, který se napřahuje a chystá se holí uhodit mladíka ležícího na zemi. Ta sloužila jako ilustrace násilí čínských policistů v západních médiích. Ve skutečnosti, jak tvrdí China Daily, však byla tato fotografie pořízena v nepálském Káthmándú a v úplně jiných souvislostech. Podle China Daily se nejedná o ojedinělý případ falsifikování a jiných úprav fotografií. Západní média a blogy se toho dopouštěly soustavně, a to i tak uznávané mediální organizace jako CNN a BBC (#45). Není v našich silách hodnotit, zda byly snímky falsifikované či nikoliv, ale podle China Daily některá média přiznala svou vinu, když se později za jejich uveřejnění omluvila („*German TV station apologizes for picture ´in wrong context´“* #57).

Toto „překrucování informací“ vyprovokovalo čínské aktivisty, zejména mladé lidi k reakci a protiakcím. Vznikly například webové stránky www.anti-cnn.com[44], kde lidé zveřejňovali případy překrucování faktů západními médii s kritickými komentáři (#68). Aktivisté kritizovali západní média za neobjektivitu, že kdykoliv referují o Číně, musí to být v negativních souvislostech a ignorují pokrok a úspěchy, kterých Čína dosáhla (#45). Články popisují, jak se Číňané spojují a hromadně vyjadřují svůj nesouhlas s

[44] Tento projekt nezůstal jen u kritiky západních médií ohledně protestů v Tibetu, ale rozšířil se. Dnes pod názvem 四月网 *xiyue wang* „Aprils media website“/„The 4th media“ (adresa se změnila na www.m4.cn) publikují mladí lidé své kritické příspěvky. Autoři na svých stránkách tvrdí, že poskytují jiný hlas (*just another voice*) a prostor jiným informacím (About Us. *The 4th Media*: *Just Another Voice*. Retrieved May 15, 2012, from http://www.4thmedia.org/aboutus/)

„pokrytectvím západních médií“, a to například na internetu (#136, #144), ale i v zahraničí, kde protestovali proti tomuto překrucování faktů před ambasádami, pořádali shromáždění apod. (#96, #102).

Západ je obviňován z pokrytectví a používání dvojího metru při posuzování (nejen) událostí v Tibetu. Jak píše Sava Hassan: *„…Když nějaká země použije sílu, aby chránila své obyvatele, západ to označí jako "útlak a porušování lidských práv" zatímco, když se to samé stane na západě, jde o racionální a základní opatření“* (#66). Podle názoru některých čtenářů panuje na západě strach z čínského rozvoje, a proto se snaží všemožnými způsoby Čínu pošpinit, aby ji destabilizoval (#67).

Na obranu západních médií lze jen konstatovat, že získat věrohodné informace nebylo snadné vzhledem k tomu, že celá oblast byla okamžitě uzavřena a cizincům či novinářům, kteří se tou dobou zrovna v Tibetu nacházeli, bylo výrazně doporučeno nevycházet ze svých hotelových pokojů. Asijský dopisovatel pro Guardian Jonathan Watts ve video reportáži popisuje, jak mu bylo několikrát zabráněno v přístupu do míst protestů. Po týdnu cestování po Tibetské náhorní plošině konstatuje, že nemůže potvrdit jediné zabití či násilí, protože mu nebylo umožněno, aby je viděl na vlastní oči (Watts, 2008).[45]

Reakce na (západní) politiky a dalajlamu

Velké procento článků více či méně kritizovalo **dalajlamu** – celkem v 55 případech. Samotné slovo „dalajlama“ bylo součástí více jak poloviny článků (53%). Jedinou informační hodnotu, kterou přinesl úplně první článek s příznačným názvem *„Dalailama behind sabotage“*, který se na stránkách China Daily objevil, bylo, že za povstáními stojí dalajlama a jeho klika (#4). To už naznačovalo, v jakém duchu se ponesou i další články, které také označovaly dalajlamu za strůjce protestů (např. #40, #41, #95, #114, …).

Velmi často je označován přívlastkem „pokrytecký“ (#12, #17, #105, #131, #170, …) v tom smyslu, že ačkoliv mluví o míru a nenásilí, jeho stoupenci se ho dopouštějí a on sám je k tomu (údajně) vyzývá. Také tvrdí, že nepožaduje nezávislost, ale pouze autonomii Tibetu, ale to podle některých příspěvků v China Daily není pravda – *nač by potom existovala Tibetská exilová vláda?* (#90) Tento postoj je shrnut ve vyjádření Kuang Weilina, zástupce čínského konzula v New Yorku:

„*Dalajlama sice tvrdí, že se vzdal "nezávislosti Tibetu", ale to, co dělá, ukazuje na přesný opak. "Vysoký stupněm autonomie" v jeho pojetí znamená popření současného*

[45] Watts, J. (2008, March 26). Seven Days Not in Tibet. *The Guardian*. Retrieved May 8, 2012, from http://www.guardian.co.uk/world/video/2008/mar/26/covering.tibet

systému regionální a etnické autonomie, odsun čínských jednotek z oblasti a snaha založit širší tibetskou oblast, která pokrývá 1/4 Číny. Dalajlama se nevzdal snu o nezávislosti. Dalajlamova klika si vybrala tento olympijský rok k akcím poutajícím pozornost světa, aby vytvořila nátlak na čínskou vládu. Jejich cílem je rozdělení Číny."(#138)

Dalajlama chce údajně získat pro Tibet nezávislost proti vůli jeho občanů, jde mu jen o to, aby získal zpět ztracenou moc a postavení. Proto se „kamarádíčkuje" s hvězdami z Hollywoodu (#134) a získává si popularitu na západě. Mezinárodní společenství bývá v této souvislosti často vyzýváno, aby „prohlédlo dalajlamovu pravou tvář" (#41, #70).

Ze západních politiků a osobností byla snad nejvíce kritizována za svůj postoj k protestům v Tibetu mluvčí americké sněmovny **Nancy Pelosi**, která, jak se vyjádřil Wang Jiaquan v rubrice Opinion, *„obhajovala gangstery a ... vůbec nebrala v potaz 18 obětí nepokojů"* (#65). Dále byla kritizována také za to, že se setkala s dalajlamou a za svůj postoj k válce v Iráku. Velký odpor vyvolala rezoluce amerického kongresu, která byla na návrh Pelosi schválena ve středu 9. dubna (#188). Čínská strana na ni reagovala velmi emotivně ústy mluvčí ministerstva zahraničí Jing Yu: (Rezoluce) *„výrazně překrucuje historii a realitu Tibetu, hulvátsky zasahuje do čínských vnitřních záležitostí a zraňuje city čínského lidu"* (#188). Tak ostrá slova by snad mohla zarazit, ale když se na dokument podíváme, zjistíme, že jsou v něm zmiňovány pro Čínu velmi citlivé záležitosti, které vskutku tnuly do citlivého místa.

V šestistránkové rezoluci americká Sněmovna reprezentantů (The House of Representatives) nejprve shrnuje důvody, které ji vedly k danému usnesení. Mimo jiné se v ní tvrdí, že tibetským mnichům a mniškám bylo čínskou policií zabráněno uspořádat mírové demonstrace k připomenutí 49. výročí povstání proti čínské nadvládě (r. 1959), které přinutilo dalajlamu uprchnout do exilu, že je v Tibetu soustavně narušována schopnost tibetského obyvatelstva uchovat si svou specifickou kulturu, jazyk a náboženskou identitu a že čínský zásah, při němž zemřely stovky lidí, byl neadekvátní a extrémní. Na základě těchto tvrzení, vyzývá vládu Čínské lidové republiky, aby ukončila tvrdý zásah proti nenásilným tibetským protestujícím a kulturní, náboženský, ekonomický a lingvistický útlak uvnitř Tibetu (bod 1), aby započala konstruktivní dialog s jeho svatostí dalajlamou (bod 2), aby umožnila nezávislým novinářům a pozorovatelům vstup do TAO a dalších tibetských oblastí v Číně (bod 3), aby okamžitě propustila Tibeťany, kteří jsou uvězněni za nenásilné vyjádření nesouhlasu s čínskou vládou (bod 4). Dále vyzývá ministerstvo zahraničí Spojených Států, aby přehodnotilo své rozhodnutí z roku 2007 nezahrnout ČLR mezi státy označené jako „největší systematické narušovatele lidských

práv“ (bod 5). Nakonec vyzývá ministerstvo zahraničí Spojených Států, aby dodrželo podmínku schválenou v zákoně o tibetské politice (Tibetan Policy Act of 2002: 22 U.S.C. 6901 note) o založení amerického úřadu ve Lhase, který by monitoroval politický, ekonomický a kulturní vývoj v Tibetu a zároveň poskytoval konzulární ochranu a služby občanům v případech nouze (bod 6). [46]

K situaci na náhorní plošině se vyjadřovaly i další země, ale čínská strana vyjma Spojených Států téměř nezmiňuje rezoluce a kritická vyjádření dalších zemí. Zástupci České republiky se také skrze prohlášení Poslanecké Sněmovny z 19. března 2008 vyjádřili k situaci v Tibetu. Vyzývají v něm k ochraně lidských práv, vpuštění zpravodajů, zástupců OSN a Červeného kříže do oblasti za účelem vyšetření událostí atd.[47] China Daily si však vystačí s jediným zástupcem západu, svým dlouholetým protivníkem - USA. Velmi ostře kritizuje rezoluci kongresu USA, která *„hulvátsky zasahuje do čínských vnitřních záležitostí a zraňuje city čínského lidu“* (#188).

Zároveň skrze články na stránkách China Daily vyjadřuje vláda svůj ostrý postoj vůči jakémukoliv zasahování do vnitřních záležitostí vlastního státu: Tibet je součástí Číny a *„čínská vláda se nikdy nepodřídí tlaku ze zahraničí“* (#183).

Pozitivně deník reagoval na vyjádření zemí, institucí či jednotlivců, kteří naopak čínskou stranu podpořili a vyjádřili se v její prospěch. Tyto argumenty se však většinou překrývají s argumenty v kategorií uznání legitimity přítomnosti Číny v Tibetu, případně legitimita zásahu a byly také v těchto částech popsány.

3.4.6 Kategogie 4: Národ

Do této kategorie jsem řadila články, které nějakým způsobem (implicitně či explicitně) popisovaly národ, nebo se zabývaly národní otázkou v souvislosti s protesty. Celkem jich bylo 42 a nejčastěji se vyskytovaly v rubrice Nation[48] (v 16 případech tedy 38%) a v rubrice Comment (13 případů, 30%).

---

[46] Rezoluce je přístupná na stránkách knihovny amerického kongresu: *Resolution: Calling on the Government of the People's Republic of China to end its crackdown in Tibet and enter into a substantive dialogue with His Holiness the Dalai Lama to find a negotiated solution that respects the distinctive language, culture, religious identity, and fundamental freedoms of all Tibetans, and for other purposes. House of Representatives*, 110th Cong. (Serial Nr. 1077). (2008). Retrieved May 12, 2012, from The Library of Congress:
http://www.gpo.gov/fdsys/pkg/BILLS-110hres1077ih/pdf/BILLS-110hres1077ih.pdf

[47] Usnesení zahraničního výboru z 22. schůze dne 19. března 2008 k návrhu Prohlášení Poslanecké sněmovny k situaci v Tibetu. In: Poslanecká sněmovna, 2008, 5. volební období, 2006-2010, usnesení č. 113. Dostupné z: http://www.psp.cz/sqw/text/text2.sqw?idd=26385

[48] Rubrika Nation, jak již bylo vysvětleno výše, je rubrika pro domácí události.

Velká část z nich mluvila o jednotném čínském národě, jehož jsou Tibeťané součástí, stejně tak jako všech 56 etnik žijících v Číně. Články podporují představu jednotného a harmonického čínského národa. Tibeťané, kteří spustili nepokoje a bojují za samostatnost a odtržení od Číny, představují podle China Daily jen menšinový názor importovaný ze zahraničí. Např.: *„…většina tibetského obyvatelstva považuje Tibet za neoddělitelnou součást Číny, jen menšina volá po tzv. "nezávislosti"* (#34) nebo *„Exulanti nemohou reprezentovat většinu Tibeťanů žijících v Číně“* (#130). Tibeťané a Hanové drželi během protestů spolu, navzájem si pomáhali a podporovali se (#47). Přičemž i Tibeťané byli mezi oběťmi (#77, #82). Násilnosti se podle China Daily odehrály proti vůli většiny Tibeťanů, kteří žijí pokojně a spokojeně (#156, #158).

Demonstrace jsou považovány za nacionalistické, namířené proti Hanům a Huiům (#125) s cílem podkopat harmonii mezi Tibeťany a Hany budovanou po staletí (#37). To dalajlama iniciuje etnický konflikt (#170). *„Dalajlama lže, aby podnítil nenávist mezi etnickými skupinami a aby ovlivnil mezinárodní společenství“* (#164).

Vyskytují se také články, v nichž je obhajována rovnost Tibeťanů (#148, #156) a to, že je s nimi dobře zacházeno.

Do kategorie národ jsem také řadila příspěvky popisující pocity „čínského národa“ a specifické reakce na události. Například o snu *každého Číňana hostit a organizovat úspěšné Olympijské hry. Voláním po jejich bojkotu či zrušení byla velmi zraněna národní hrdost* každého Číňana (#198, #169, #201). Zprávy o protestech Číňanů žijících v zahraničí proti západním médiím, které mají velkou podporu (#203), svědčí o tom, že i Číňané žijící mimo svou vlast jsou národně uvědomělí a cítí se svými spoluobčany.

V těchto článcích můžeme pozorovat snahu posilovat čínské národní uvědomění, které je tradičně již velmi silné a časté vymezování se proti západu.

3.4.7 Kategorie 5: Olympijské hry

Poslední sledovaná kategorie zahrnuje články, které protesty v Tibetu spojovaly s letními Olympijskými hrami v Pekingu, na které se Čína a celý svět v době protestů horečně připravovala. Celkem se Olympijským hrám věnovalo 43 příspěvků, a to nejčastěji v rubrice Nation (27,9%), nicméně velký podíl měly i rubriky Comment (23,3%) a Opinion

(25,6%). Je tedy vidět, že spojitost mezi protesty a Olympijskými hrami byla populární a i veřejnost jí vnímala jako důležitou a věnovala jí pozornost.[49]

V souvislosti s protesty se v China Daily mluví o „snahách narušit mír a stabilitu v zemi před olympiádou" (#10, #21, #152, #159, #172, #184, #194, #196…) a snahami získat pozornost pro „tibetskou otázku" (#100, #105). Je kritizován bojkot olympijských her, ke kterému některé země, instituce či jednotlivci po celém světě v důsledku protestů volali (#28, #42, #111, …) Podle některých by byl bojkot OH zbytečný a nic nezmění: *bojkot OH nepomůže ani Tibeťanům, ani nebude působit na Čínu. Je to široce rozšířený omyl, že tlak, kritika nebo výhružky sankcemi mohou přinést politickou změnu.* (#73, #118…). Některé články jsou velmi emotivní a tvrdí, že volání po bojkotu OH velmi zasáhlo city čínského lidu: *...nikdo nemá právo pohrdat enthusianismem a úsilím, který čínský lid do her vkládá* (#169) a vyjadřují podporu čínské vládě v organizaci her. Čtenář z Brazílie například píše: ...*Doufám, že chaos brzy skončí a čínská vláda situaci zvládne a že OH budou úspěšné* (#172). Velmi často se argumentuje, že politika a sport by se neměly slučovat (#67, #93, #133, #142, …).

Později se začínají objevovat články ostře kritizující incidenty narušování cesty olympijské pochodně, ke kterým docházelo ve státech, jimiž pochodeň procházela. Incidenty narušující cestu pochodně jsou podle článků organizovány tibetskými separatisty (#200). China Daily kritizovala některé země (zejména Francii), za to, že nedokázaly zajistit bezpečný průchod pochodně (#153, #190) a píše se o tom, že pochodeň a olympijské hry jsou vlastnictvím a symbolem pro celé lidstvo a že čas her je čas míru, podle tradice, kterou si lidstvo předává už od starověkého Řecka (#201).

[49] I když otázkou zůstává, do jaké míry jsou tito „čtenáři" skuteční a reprezentují skutečný vzorek veřejnosti. Podle toho, co víme o čínských médiích, můžeme předpokládat, že komentář, který by kritizoval například postup čínské vlády a podporoval protestující Tibeťany, by tak jako tak nebyl otisknut.

4 Závěr

Shrneme-li poznatky vycházející z teoretické části o situaci v mediální prostředí v ČLR, tak kromě postpublikační kontroly je v současné době nejúčinnějším nástrojem kontroly obsahu médií v Číně autocenzura založená na systému strachu a nejistoty, který vychází z nejasné formulace zákonů a nepsaných pravidel. Důležitým stimulem autocenzury je finanční a zároveň existenční motivace mediálních organizací i samotných novinářů. Ačkoliv uvolnění části médií z přímého dohledu KS Číny přineslo komercializaci a orientaci na zisk i do této oblasti, tolik očekávaná liberalizace médií se nekonala. Co se zpravodajství týče, média musí být jednotná a nadále se držet oficiálních verzí vládní tiskové agentury *Xinhua* a deníku People´s Daily. Pro různé typy médií se vyvíjejí různé způsoby kontroly stejně tak jako způsoby, jak cenzuru a oficiální zásahy obcházet. Nejpříznačnější a nejdynamičtější je v tomto ohledu internet, jehož kontrole je v Číně věnována velká pozornost.

V praktické části práce bylo demonstrováno, jaký měly demonstrace v Tibetu na jaře 2008 vliv na čínský (anglicky psaný) deník China Daily a jeho obsah. Ačkoliv byl vstup novinářům do oblasti zakázán, čímž bylo zamezeno získání nezávislých informací, demonstrace se promítaly do obsahu masových médií jak v Číně, tak v zahraničí. A právě skutečnost, že zejména západní média o demonstracích rozsáhle referovala a zaujala silně kritické stanovisko k roli čínské vlády, se promítala do článků v China Daily, nejvíce. Čínský tisk reagoval na západní interpretace událostí neméně kriticky. O protestech se psalo, ačkoliv podle toho, co víme o povaze čínských médií, bychom mohli spíše předpokládat, že budou o protestech mlčet. Sociální nepokoje totiž jednoznačně spadají mezi citlivá témata, kterým se čínský tisk snaží vyhýbat (He 2008, p. 52).

V tomto konkrétním případě se deník China Daily vyhýbal podrobnějšímu popisu samotných protestů, ale zaměřoval se spíše na jejich ničivé důsledky, na to jak se s nimi vláda (úspěšně) vypořádává, ale zejména na vyvracování západních „falešných a lživých interpretací“. Postupně – jak se zpravodajství odklání od událostí na Tibetské náhorní plošině a sleduje více dění na mezinárodní poli - se stupňuje vlastenecká kritika bojkotu Olympijských her, kterým na Čínu tlačily některé země a sportovci vyžadujíce otevření oblasti nezávislým novinářům, pozorovatelům a humanitárním organizacím. Články se velmi často vymezují vůči západu (a nejčastěji USA), který je v širším kontextu vnímán jako strůjce protestů a kritizován za svůj postoj k Číně obecně.

Hypotézy vznesené na začátku praktické části se do větší či menší míry prokázaly jako platné a kvalitativní analýza je rozšiřuje o kontext, konfrontuje se „západním“ výkladem událostí a doplňuje další rysy argumentů, které se do původních hypotéz nevešly. Povstání v Tibetu byla popisována jako násilná, vyvolaná hrstkou aktivistů (v čele s dalajlamou) za účelem poškodit pověst a jednotu Číny (H1) před připravovanými Olympijskými hrami (H7) a oddělit Tibet od vlasti. Velmi časté a různorodé byly argumenty o legitimitě obhajující přítomnost Číny v Tibetu na obecné úrovni (H2), nebo legitimitu čínského postupu vůči protestům (H3). Ostré a kritické články zaujaly až ofenzivní postoj vůči západním médiím, západním politikům, dalajlamovi a jeho „stoupencům“ (H4, H5), přičemž je zajímavé vnímat rozdíly mezi články oficiálními a články, které mají spíše reprezentovat názor veřejnosti v rubrikách Comment a Opinion. Ty jsou konkrétnější a jsou výrazně ostřejšího rázu. Teze, jež by se daly považovat za „národotvorné“ (formující čínský národ), o jednotě čínského národa a „ničivých snahách hrstky separatistů odtrhnout Tibet od své vlasti Číny“ apod., se objevují (v různých variantách) opakovaně a potvrzují tak hypotézu 6. Hlavní hypotéza, že **články o Tibetu na stránkách deníku China Daily v období protestů na jaře 2008** reflektují argumentační strategii strany a vlády ČLR, což se projevuje na tom, že se na jeho stránkách objevují **určité typy argumentů**, které se **opakují** tak byla potvrzena.

Spojíme-li sociálně-konstruktivistický předpoklad o tom, že média do jisté míry formují veřejné mínění[50] s faktem, že v ČLR má na výklad a interpretaci událostí monopol čínská vláda a strana, pomůže nám tato analýza pochopit, proč jsou Číňané v mnohých názorech (zde konkrétně v otázce „nezávislosti Tibetu“) tak jednotní. Setkávají se totiž jen s jednou jedinou možnou interpretací, která je úměrně svému významu (v očích strany a vlády ČLR) také propagována. Je tedy poměrně pravděpodobné, že vlastenecké až nacionalistické komentáře v rubrikách Comment a Opinion nejsou menšinovým názorem čínské společnosti, ale naopak sdíleným přesvědčením.

Cílem práce bylo prokázat teoreticky a prakticky vliv kontroly obsahu médií v ČLR na jejich obsah a manipulaci s informacemi ve prospěch vládnoucího režimu, a to na základě dostupné literatury v teoretické části a na konkrétním případě v části praktické. Viděli jsme, že typickým rysem obsahu médií v Číně pro citlivá politická témata jako byly protesty v Tibetu 2008, je vytváření vlastní interpretace a útočný postoj proti vnějšímu „nepříteli“ (západ, dalajlama, separatisté), který má sjednocovat veřejné mínění. Nicméně

[50] Dnes se mluví o tzv „dohodnutém vlivu médií na publikum“, které při utváření veřejného mínění přiznává podíl vlivu také publiku (McQuail 1999, 363).

je potřeba mít na vědomí, že deník China Daily a téma tibetských protestů nemůže reprezentovat mediální prostředí v Číně jako celek. Proto by bylo zajímavé podrobit podobné analýze jiný deník (zejména čínsky psaný), či sledovat pokrytí jiných témat, ať už stejně či méně kontroverzních a srovnat výsledky se závěry této práce.

Literatura

About Us. *The 4th Media*: *Just Another Voice* . Retrieved May 15, 2012, from http://www.4thmedia.org/aboutus/

Advanced Search. *China Daily*. Retrieved May 8, 2012, from http://search.chinadaily.com.cn/

Barnett, R. (2009). The Tibet Protests of Spring, 2008: Conflict between the Nation and the State. *China Perspective*, 3, 6-23.

Congressional – Executive Commission on China (2006, April 5). *Agencies responsible for Censorship in China*. Retrieved May 14, 2012, from http://www.cecc.gov/pages/virtualAcad/exp/expcensors.php.

Davis, M. C. (2007). The Quest for the Self-rule in Tibet. *Journal of Democracy*. 18 (4), 157-171.

Fairbank, J. K. (2010). *Dějiny Číny*. (1st ed.). Praha: NLN Nakladatelství lidové noviny.

Fisher, D. (2009). Censorship and marketization: Institutional change within China´s media. In T. Heberer & G. Schubert, *Regime legitimacy in contemporary China: institutional change and stability* (pp. 175-196). New York: Routledge.

Goldkorn, J. (2006, June 6). China Media Timeline: Media and Visual Culture in the People's Republic of China A timeline: 1978 to 2008. *Danwei: Chinese media, advertising, and urban life*. Retrieved April 11, 2012, from http://www.danwei.org/internet/china_media_timeline_danwei_wo.php

Goldsmith, J. & Wu, T. (2008). *Kdo řídí internet? Iluze o světě bez hranic*. Praha: Dokořán a Argo.

Goldstein, M. C. (2007). *A history of modern Tibet*. Berkeley: University of California Press.

Great Firewall of China. Retrieved May 5, 2012, from, http://www.greatfirewallofchina.org/

Hála, M. (2010). Čína na přelomu věků. In Fairbank, J. K, *Dějiny Číny*. (pp. 479-523) Praha: NLN Nakladatelství lidové noviny.

Hassid, J. (2008). Controlling the Chinese Media: An Uncertain Business. *Asian Survey*. 48 (3), 414-430.

He, Q. (2008). *The Fog of Censorship: Media Control in China*. New York: Human Rights in China. Retrieved May 15, 2012, from http://hrichina.org/sites/default/files/oldsite/PDFs/Reports/HRIC-Fog-of-Censorship.pdf

Houser, P. (2008, March 26). Čínská filtrace internetu funguje překvapivě dobře. *Lupa.cz*. Retrieved May 12, 2012, from http://www.lupa.cz/clanky/cinska-filtrace-internetu-funguje-prekvapive-dobre/

Chomsky, N. (2002). *Media Control: the Spectacular Achievements of Propaganda*. (2nd ed.). New York: Seven Stories Press.

Internet in China: Review of China´s Internet Regulations and Domestic Legislation (2001). *International Centre for Human Rights and Democratic Development*. Retrieved May 14, 2012, from http://www.ichrdd.ca/english/commdoc/publications/globalization/legislationInternetChinaEng.pdf

Jirák, J. & Köpplová, B. (2007). *Média a společnost: Stručný úvod do studia médií a mediální komunikace.* (2nd ed.). Praha: Portál.

Kaixinwang. Retrieved May 5, 2012 from http://www.kaixin001.com/

Kájínek, M. (2012, February 22). Čínská vláda má v ČR 6 zpravodajů, česká média v Číně jen 2. *Velká Epocha.* Retrieved May 14, 2012, from http://www.velkaepocha.sk/2012022219167/Cinska-vlada-ma-v-CR-6-zpravodaju-ceska-media-v-Cine-jen-2.html

Kolmaš, J. (2004). *Tibet: Dějiny a duchovní kultura*. Praha: Argo.

Kroupa, J. (2010). *Slovník soudobé politiky a mezinárodních vztahů*. Praha: Wolters Kluwer.

Linz, J. J. (2000). *Totalitarian and authoritarian regimes*. Boulder, CO: Lynne Rienner Publishers.

Lomová, O. (2006). Jestli se nezačneš chovat slušně, zařídím, abys potichu zmizel (rozhovor s Ma Ťienem). *Literární noviny* 17 (4), 15.

Luo, J. (2005). *China Today: an encyclopedia of life in the People's Republic*. Westport, Conn.: Greenwood Press.

Mackerras, C. (2001). *The New Cambridge Handbook of Contemporary China*. New York, NY: Cambridge University Press.

McQuail, D. (1999). *Úvod do teorie masové komunikace*. Praha: Portál.

Miles, J. (2008, March 17). Lhasa under Siege: Our correspondent reports from Tibet. *The Economist*. Retrieved May 14, 2012, from http://www.economist.com/node/10871821

Mikoláš, R. (2012, January 14). Hořící pochodně Tibeťanů se šíří dál. *ČT24 blogy*. Retrieved May 15, 2012, from http://www.ceskatelevize.cz/ct24/blogy/160324-horici-pochodne-tibetanu-se-siri-dal/

Mirsky, J. (2008). *The Britannica guide to modern China a comprehensive introduction to the world's new economic giant*. London: Robinson/Brittanica.

Ng, J. (2010, April 18). Devět způsobů, jakými v Číně cenzurují internet. *Velká Epocha*. Retrieved May 14, 2012, from http://www.velkaepocha.sk/Devet-zpusobu-jakymi-v-Cine-cenzuruji-internet.html

Pavlík, Š. (2011). Jazyk čínských chatů: marťanské písmo Huǒxīngwén. *Orientalia Antiqua Nova* X, 113-120. To be published.

Procházková, K. (2012, Jan 19). Čína zpřísňuje cenzuru internetu, diskutovat mohou lidé jen pod skutečným jménem. *Český rozhlas.* Retrieved May 14, 2012, from http://www.rozhlas.cz/zpravy/technika/_zprava/1005874

Procházková, K. (2012, April 25). Čína chystá výměnu premiéra a prezidenta, cenzura internetu přitvrzuje. *Český rozhlas*. Retrieved May 5, 2012, from http://www.rozhlas.cz/zpravy/technika/_zprava/cina-chysta-vymenu-premiera-a-prezidenta-cenzura-internetu-pritvrzuje--1051121

Rare gazelles starved to death on icy plains. (2008, March 14). *China Daily*, p. 4.

Reiffová, I. (2004). *Slovník mediální komunikace*. (1st ed.). Praha: Portál.

Resolution: Calling on the Government of the People's Republic of China to end its crackdown in Tibet and enter into a substantive dialogue with His Holiness the Dalai Lama to find a negotiated solution that respects the distinctive language, culture, religious identity, and fundamental freedoms of all Tibetans, and for other purposes. House of Representatives, 110th Cong. (Serial Nr. 1077). (2008). Retrieved May 12, 2012, from The Library of Congress: http://www.gpo.gov/fdsys/pkg/BILLS-110hres1077ih/pdf/BILLS-110hres1077ih.pdf

Richardson, S. (Ed.), (2010). *I saw it with my own eyes: Abuses by Chinese Security Forces in Tibet, 2008-2010*. New York, NY: Human Rights Watch.

Shakabpa, T.W. (2000). Dějiny Tibetu. Praha: Lidové noviny.

Smith, W. W. (2010). *Tibet's last stand?: the Tibetan uprising of 2008 and China's response*. Lanham: Rowman.

Trampota, T. & Vojtěchovská M. (2010) *Metody výzkumu médií*. (1st ed.). Praha: Portál.

Tudou. Retrieved May 5, 2012, from http://www.tudou.com/

Usnesení zahraničního výboru z 22. schůze dne 19. března 2008 k návrhu Prohlášení Poslanecké sněmovny k situaci v Tibetu. In: Poslanecká sněmovna, 2008, 5. volební období, 2006-2010, usnesení č. 113. Retrieved May 5, 2012, from http://www.psp.cz/sqw/text/text2.sqw?idd=26385

Watts, J. (2008, March 26). Seven Days Not in Tibet. *The Guardian*. Retrieved May 8, 2012, from http://www.guardian.co.uk/world/video/2008/mar/26/covering.tibet

Wei, S. L. (2011, September 20). Conversation with Han Han, Chinese blogger. *World News* Retrieved May 5, 2012 from http://wn.com/conversation_with_han_han

Weibo. Retrieved May 14, 2012, from http://www.weibo.com/

Yeh, E. T. (2009). Tibet and the Problem of Radical Reductionism. *Antipode*. 41 (5), pp. 983-1010. Retrieved May 13, 2012, from http://doi.wiley.com/10.1111/j.1467-8330.2009.00704.x

Zastupitelský úřad v Pekingu (2011, April 1). Souhrnná teritoriální informace Čína. *BusinessInfo.cz*: *Oficiální portál pro podnikání a export*. Retrieved May 14, 2012, from http://www.eifzvip.cz/dokumenty/infomat-cina.pdf

Přílohy

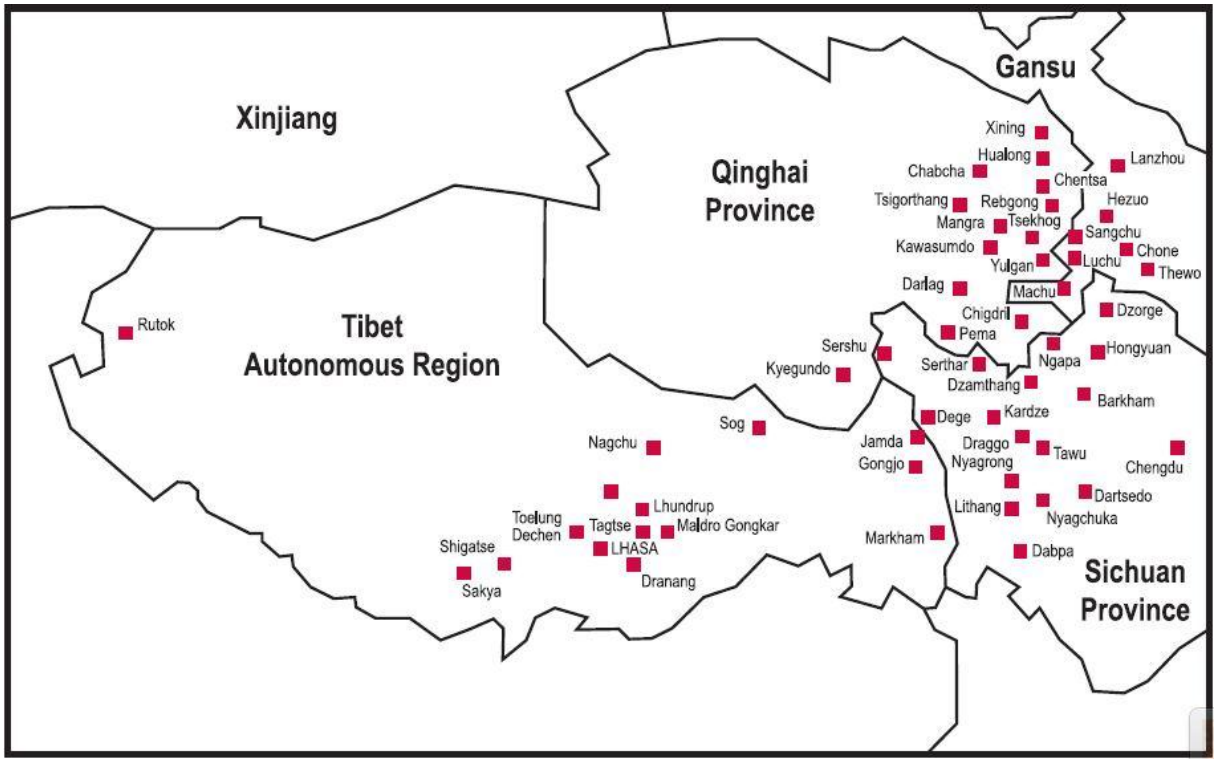

Mapa protestů v Tibetu 2008. Mapa vyznačuje místa protestů od 10. 3. do 12. 4. 2008. Na mapě můžeme vidět, že většina protestů se odehrála mimo území Tibetské autonomní oblasti, zejména v provinciích Sichuan a Qinghai. (Zdroj: Barnett 2009, p. 9).